

Ρδ 5 .v.1 1/2 .v.11. v.6:3
Barbodia

A	PO	A	PO
AT	TR		PO
MA	PO	U	AC

Ο ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΗΣ ΝΑΝΑΡΕΤΟΣ ΔΟΥΛΟΥ

ἡς ἁγίας καὶ ἁγίας

ΠΑΝΑΡΕΤΟΣ ΔΟΥΛΟΥ ΑΓΕΡΗΣ

ἡς ἁγίας καὶ ἁγίας

τῆς Ἐκκλησίας, τῆς κοινωνίας καὶ τοῦ
ἔθνους.

Τὰ ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ παλαιῦ καὶ
ἐγγράφου διδόνται ὑπερβῆ τὴν φυσιογνωμίαν τῆς Ἐκ-
κλησίας, κληρικῶν, ἀφροσύνης, ἀφροσύνης, ἀφροσύνης,
ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας, καὶ πάλιν εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῆς
Ἐκκλησίας, τῆς κοινωνίας, τοῦ ἔθνους.

Ὁ κληρικὸς οὗτος εἶνε ὁ ἀρχιμανδρίτης Πανα-
ρετος Δουλιγγέρης. Ἀπέχοντες πάσης ἰδικῆς
μας κρίσεως, θ' ἀφήσομεν νὰ λαλήσῃσι μόντα τὰ
πράγματα τὰ ἀποτελοῦντα τὸν κάλλιστον καὶ ἀφροδέ-
στατον τῶν χριστῶν καὶ τῶν μαρτύρων. Εἰμεθα δὲ βέ-
βαια διὰ τοὺς ἀναγνώσταις, διὰ τοὺς ἀναγνώσταις τὰς σελίδας
ταύτας, διὰ τοὺς ἀναγνώσταις τὴν χαρὰν ὡς Ἐκκλη-
τες, διὰ τὸν ἐκκλησιαστικὸν τῆς Ἐκκλησίας ἡμεῖς ὡς
χριστιανοὶ ἀφροδόξοι, διὰ τὸν ἀκρίβειαν ἀφροδοκῶν
κρίματα καὶ ἐκκλησιαστικῆς ἀφροδοκῆς. Καὶ
εἰς ἐποχὴν, κατὰ τὴν ἀποίαν ἀφροδοκῶν εἶνε παρ' ἡμῶν

οὐ δυνατοὶ τὴν θέλῃσιν καὶ τὴν ἐνέργειαν, θὰ φανῇ ἀκόμη ἐπιβλητικώτερα ἡ μορφή τοῦ ἀρχιμανδριτοῦ Π. Δουλιγγέρη μὲ τὴν ἀκάματον δραστηριότητα καὶ τὴν θέλῃσιν τοῦ τὴν σιδηρᾶν.

N. M.

Α'.

Φοβερά ἐξέγερσις ἐν Παιραϊῇ. Πυρπόλῃσις τοῦ Ναοῦ τῶν Εὐαγγελικῶν. Ὅπου ἀποσιέλλεται ὁ Δουλιγγέρης.

Τῷ 1890 σκανδαλίως προσηλυτικαὶ ἐνέργειαι τὴν ἐν Παιραϊῇ λαοφάνειαν Εὐαγγελικῶν προκάλεσαν σφοδρεστὴν ἐξέγερσιν τοῦ λαοῦ, ὁ ὅποιος, ἐν τῇ ὑπερίσῃ τοῦ κοχλασμοῦ του καὶ δι' ἑλευθὴν διαρωτίσεως περὶ τῆς ἐπιτροπεύμενης ἐκθέσεως τῆς ὁργῆς του, ἐμπροσθέντα τὸν ἐκεῖ καὶ τὸν πρὸς τὸν προσηλυτιστὴν. Παρίστη τότε ἡ ἀνάγκη, ὅπως νὰ ἐπισχυθῇ τὸ ὀρθόλογον πρόγραμμα τῶν κατοίκων Παιραϊᾶς, διὰ νὰ μὴ ἐπληκτικῶνται ἐξ αὐτῶν εἰς τὰ ἔκτατα τῶν προσηλυτιστῶν, εἰ ἄλλου οὐ νὰ ῥεθῇ τὸ δίχτυμα διὰ εἰς τοὺς χριστιανούς, δὲν ἐπιτρέπονται βίαια καὶ παράνομα μέσα ἐπὶ φόβῳ ξένης περιουσίας, καὶ οὐ εἰς τοιαύτας περιστάσεις ἡ χρησιμοποίησις τοῦ διαρωτιστικοῦ λόγου εἴνε τὸ ἀξιοπρεπέστατον καὶ ἀποτελεσματικώτατον ὅπλον.

Ἐκ τοιαύτης ἀρετηρίας καὶ πρὸς τοιαύτην σκοπὴν ὁ ἐν Ἀθήναις «ἱερὸς Σύλλογος», πρωτοβουλία τοῦ τότε ἀειμνήστου Μητροπολίτου Γερμανοῦ, ἀπεφάσισε νὰ ὀργανώσῃ τακτικὰ κηρύγματα ἐν Παιραϊῇ ἀνέναντι δὲ ταῦτα εἰς τοὺς τότε ἀρχιμανδρίτας καὶ διδασκάλους τοῦ θείου λόγου, εἴτα δ' ἀρχιεπισκόπους, Πατρῶν Ἱερόθεον, Ἀρχιεπίσκοπον καὶ Θεόδωρον Ἱερόνημον, ὡς καὶ εἰς τὸν τότε διάκονον, νῦν δὲ ἀρχιμανδρίτην Πανάρατον Δουλιγγέρον.

Ἰσοῦ τὸ ἔγγραφο, διὰ τοῦ ὁποῖου εἰς τὸν τελευταῖον τοῦτον ἀνατίθεται ἡ κοινότης ἀποσταλέν.

Ἀριθ. 29.

᾽Ομοιογνώματα Ἱεροδίδασκε κ. Παράγεται Δουληγέρη

Τὸ Συμβούλιον τοῦ Ἱεροῦ Συνόδου ἐν τῇ α'. αὐτοῦ συνεδρίᾳ συνεψήφισεν ἀποφάσισιν, ἵνα ἀναβίῃ τῇ ἑκτέρᾳ ᾽Ομοιογνώματι, ὅπως ἀναλάβῃται τὸ θέλον Κέρυγμα ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ τῆς ἁγίας Τριῐδος εἰς Παιδαίᾳ ἐκ περιτομῆς, μετὰ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἰωάννου Μαρτίου ἀπὸ πόλεως καὶ πόλεως Κυριακῇ μετὰ μεσημβρίας.

Ἐκ τῶν προτέρων γυνώσκοντες τὸν ἑπὶ τῆς διαδόσεως τῶν Ἑσχατολογικῶν ἀληθειῶν καὶ καταπολεμήσεως πάσης ἀνισορροδίας ἰδίᾳς ἑξήλῃ τῆς ἑκτέρας ᾽Ομοιογνωστῆς, εὐχαρίστας ἀναγγέλλομεν ὅτι τὴν ἀπόφασιν τοῦ Συμβουλίου καὶ συνεισάγουμεν, ὅπως μετὰ χριστιανικοῦ θάρρους καὶ ἀντακαυχήσεως ἀναλάβῃ τὴν ἱερὰν ταύτην διακονίαν βέλπως ὡς ἐπιφέρει τὸν μυσθὸν παρὰ τοῦ Ὁρθοδόξου ἡμῶν Πατρός.

Καὶ ταῦτα μὴ κατ'ἰδίαν, ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις εἴη μετὰ τῆς ᾽Ομοιογνωστῆς αὐτῆς.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 2 Ἰαννουαρίου 1891

† **Ὁ Ἀθηνῶν ΓΕΡΜΑΝΟΣ**

Ὁ δίδασκος Δουληγέρης ἐξέτιλθεν τὴν ἀνατιθέμενην αὐτῷ ἐπιτελὴν ἀποτακτατικὴν ἐμπειρίαν ἐκ τῆς διὰ τοῦ προφορικοῦ κηρύγματος ἐκφραγῆς του καὶ προσέφερεν εἰς τὴν ἀπόφασιν τοῦ ὀρθοδόξου πατρικοῦ εὐρυτέρως ἐκπαιδευμένου, συνέταξε καὶ ἀποφασίσαι τῷ 1892 βελίον πολέμιον κατὰ τὸν πλανὸν τῶν Ἑσχατολογικῶν.

Τὸ ἔργον ταῦτο ἐκτελεῖται καὶ συνέστησαν ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος διὰ τῆς εἰσῆς ἐγκυκλίου αὐτῆς, ἀποπέμψαι ἐκ ἀφαιρογνώστην εἰσφοράν τοῦ κ. Παναγιώτου Δουληγέρη διὰ τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ πίστεως.

Ἀριθ. Πρωτ. 783
Διακ. 819

Περὶ λήξεως

Περὶ συνόδου βιβλίου κατὰ τὴν Πνευματικὴν.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

**Πρὸς τοὺς κατὰ τὴν Ἐπισκοπικὴν Σεβασμιωτάτους
Ἱεράρχας καὶ τοὺς ἑπισκοπικῶς ἑπιτελεῖς.**

Ὁ ἱερολογιστικὸς τῆς Πεντέλης Διοικητὴς διὰ τῶν
περὶ αὐτοῦ συνειρηθέντων ἀπὸ βιβλίου τοῦ γέν. τίτλου «Ἐλεγ-
χοὶ τῶν ψευδοκαγγελικῶν ἢ Καταποδοτικῶν».

Ἐπειδὴ τὸ βιβλίον τοῦτο εἶναι χρήσιμον καὶ ἀναγκαῖον οὐ
μόνον εἰς τὰς κληρικὰς, ἀλλὰ καὶ εἰς πάντα ὁρθόδοξον χρι-
στianόν, διδοί δι' αὐτοῦ ἀναμεί και διασκατῶν τὰς καταπο-
δῆς τῶν πρὸ ἡμῶν ψευδοκαγγελικῶν, ἃς προσηγορίας τε καὶ
ἐγγράφως ἐπιτελοῦνται κατὰ τῆς ὁρθοδόξου καὶ ἀληθινοῦ ἡμῶν
χριστιανικῆς πίστεως, ἵνα ἀπολαύσῃ τοὺς ἀληθινούς καὶ
ἀλλοτρίους τῶν πιστῶν, μὴ τοῦτον, ἀλλὰ ὅτι οἱ ψευδοδι-
δάσκαλοι οὗτοι.

Ἡ Σύνοδος συνέστηκε εἶναι τὸ βιβλίον τοῦτο, καὶ προ-
σκαίει ἑμῶν τὰ καταβῆναι οὐ τῇ ἐκτελεσθῇ, ὡς
πῶς ἐκ τοῦ ἱεροῦ καταλόγου καὶ πῶς χρησιμεύει ἀπολαύσῃ τὸ
χρησιμώτατον τοῦτο βιβλίον.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 12 Ἰαννουαρίου 1892.

† Ὁ Ἀθηνῶν ΓΕΡΜΑΝΟΣ Πρόεδρος

† Ὁ Ἀργεῶν ΝΕΟΦΥΤΟΣ

† Ὁ Μοναστηρίου καὶ Κωνσταντίας ΘΕΟΚΛΗΤΟΣ

† Ὁ Ζακύνθου ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

† Ὁ Περὶν καὶ Τριπόλεως ΔΑΝΑΣΚΗΝΟΣ

Ὁ Γραμματεὺς

Πατριάρχης Γεωργίου

Β'.

**Ὁσον ὁ Π. Δουλιγέρης παραιτοῦνται εἰς
ἡμῶν τὸν στρατὸν μὲς τῷ 1897**

Ἀπὸ τῆς μεγάλης θλίψεως τοῦ Ἑλληνοῦ λαοῦ ὁρᾷται τὸ
ὅτι ἡ ἀπογῆ: πόλεμις μας τοῦ 1897 ἔργον πολλὰ καὶ ὄχι ση-
ματικῶν καὶ ἐξ ἄλλου ὄχι ἱερῶν. Περὶ ἀποσταλὰς τῶν τελευταίων
τῶν ἐργόντων οὗτοι ἡ Παλιταία, οὗτοι ἡ Ἑκκλησία, οἱ δὲ λαβόντες
μέρος εἰς τὸν πόλεμον ὑποτάσσονται πῶς ἀποδότηται: ὁπότε
ἡ τριακὴ ἀμάρα καὶ ἀδικία.

Ὁ Δουλιγέρης, ἀρχιμανδρίτης τότε, καὶ ἔπειτα τὸ καθή-
κοντά του ἄρτι ἐκείνου τοῦ Χριστοῦ καὶ ἱερῆς Ἑλλαν, ἡμο-
λοῦνται τὸν ἐν ἡμῶν στρατὸν μας μὲ ὅλην τὴν ἑρατικὴν καὶ
πατριωτικὴν τοῦ ἦσαν. Πῶς δὲ ἀνταποδίδεται καὶ ἔπειτα τὸ
καθήκον του, ὅμως καὶ πῶς ἀνταποδίδεται τὰ πρὸς τὸν στρα-
τὸν καὶ τὴν Πατρίδα καθήκοντα τῆς Ἑκκλησίας καὶ τοῦ κλήρου
εἰς τῆς κρομμυστάς καὶ διανοστάς ἀκρίας περιουσίας, ἀπο-
δικάζει ἡ ἐξῆς ἀποσταλὴ του, ἀπελευθερία εἰς Ἄρτι: πρὸς τὸν
ἐκτελεστὴν τῆς ἐφημερίδος «Καίρις», ἐν ἣ καὶ ἀποδίδεται εἰς
τὸ φῶλλον τῆς 21ης Ἀπριλίου 1897.

Τὸ δὲ πρὸς

ΟΙ ΚΑΗΡΙΚΟΙ ΕΝ Τῷ ΣΤΡΑΤῳ

Φίλε κ. Διευθυντά

Μὴ δυνάμενος νὰ ἀντιστῶ εἰς τὸ ἐν ἡμῶν πολεμικὸν αἰσθημα
μετὰ τὴν ἐκδοχὴν τοῦ ἱεραικοῦ ἀγῶνος ἡμῶν, οὕτως καὶ ἐγὼ,
ὡς ἡμέτερος τῶν Ἑλλήνων, προσφέρω τὸν πτωματικὸν ἀφ' ἑαυ-
τοῦ, ἀπεφάσισα νὰ παρακαλοῦμαι ἐκ τοῦ σύνταγος τὴν τύχην
τῶν ἀγωνιζομένων ἀδελφῶν μας ἡμῶν καὶ ἐνθαρρύνων αὐ-
τούς. Τὴν ἀπόφασιν δὲ καὶ προσφορὰν μου ταύτην ἐκτελέσω

σαν ἴαν φιλοτίμως ὁ Σελ. Μητροπολίτης Ἀθηνῶν καὶ ὁ ἀξιό-
τιμος κ' ὑποσφράς τῶν Στρατιωτικῶν, παρασχόντες μοι τὴν πρὸς
τὸν εὐφημῖνον σκοπὸν συνδρομὴν των· ἀλλὰ συμπάσασα, ὅν
ἔμην δυστυχὴς πρὸ τῆς ἐπιτεφθεῖς τῆς ἐπιτεφθεῖς μεταβίβασίς μου.
Ἰδὼν εἰμὶ δυστυχίστοτος, διότι βλέπω, ὅτι δὲν δύνωμαι νὰ ἐπι-
κρίσω οὐδ' ἐκ' ἐλπίστον εἰς τὰ κοίλα καὶ καθήκοντα τῆς ἐπι-
στολῆς, ὅν ἀνέλεσθον.

Ἐρωτῶ τί πράττειν καὶ τί θέσται νὰ πράξῃ ; Νὰ μετα-
βαίτω εἰς τὰ ἐν διαφόροις σημείοις τοποθεσία καὶ χειροκρίται
πρὸς ἐκτελεσθῆναι καὶ παραμεθῆναι, ἢ νὰ συμβουλεύω τὴν παιδα-
ρχίαν εἰς τὰ διάφορα σημεία καὶ εἰς τοὺς τοὺς δικὰ ἀναστάσεις
ἐκ τῆς πτωχείας ὄντας στρατιώτας, ἢ νὰ μεταβαίτω εἰς τὰ κατα-
ληφθέντα μέρη ἐκ τῶν ἐπιτεφθεῖς στρατοῦ, ὅπως ἐξαίρῃ τοὺς
ἐκ τῆς σκληρῆς δουλείας κακοποιημένους καὶ σπείρῃ τοὺς βοη-
θήσασιν μετὰ τοῦ στρατοῦ τὸν κατὰ τὸν ὅλον ἀγῶνα, ἢ νὰ παρα-
κολουθῶ τὰς εἰς διάφορα σημεία γινομένης μάχης πρὸς ἐκ-
τελεσθῆναι τῶν ἀγωνισμένων ; Τὸ ἐν Ἠλείῳ ποταμῷ καὶ
ἀκριβεῖς ἀπολογισμοὺς ἔχει ἀπὸ τῶν ἀνταγῶν 20 τοις μίαιστον
κληρικῶν μεροληψίαν καὶ ἐπιτεφθεῖς, ὅντες εἰς ἐν ἀγῶ-
νι ὅλον ἐργάζονται δύνανται νὰ παρασχῇ σημαντικότη-
τας ὑπερτίμης εἰς τὸν ἀγῶνα, τὰς ἀπὸ τοῦ μεγέθους νοσήσαν
στρατιωτῶν δὲν δύνανται νὰ ἀνταναστήσωσι τὴν ἀνέστησαν δὲ
ταύτην ἀναστήσαντες οἱ ἐπιτεφθεῖς ἐργατοὶ στρατιωτικοὶ ἄνδρες
ἀπολογεῖται.

Τὴν ἀλήθειαν τὸν εὐφημῖνον μοι καὶ ἐξέφρων ἀνέλεως
δύνανται νὰ κατανοήσῃ· ἐγὼ δέ, ὅτι ἐξ αἰσχύνης ἀντιληφθεὶς τὰ
θαινώδεια ἀποκρίματα τῆς τοιαύτης πατριωτικῆς θεώσεως τῆς
Ἐκκλησίας ἐν ταῖς κρισίμοις ταύταις στιγμής, φρονῶ ὅτι
οἱ τοὺς ἀδιαφοροῦντες, ἐνθ' ἐκ τῆς θέσεως αὐτῶν δύνανται νὰ
συντελέσωσι πρὸς τὸν διαληφθέντα ἔχον σκοπὸν, δὲν θέλωσιν
ἀδικηθῇ τὸ παρὸν, ἴαν διορθωθῶσι ἐξ ὅλων τῆς ἀγωνισμέ-
νης πατρίδος.

Τὰ μέντοι τῆς ἀποστολῆς πάντων ἐν γένει τῶν λόγων κληρι-

καὶ παρὰ τὸ πλεονὲς τῶν ἀγωνιζομένων ἀδελφῶν μας νομίζω, οἱ δὲν πρέπει τὸ τὸ ζητῶμεν παρὰ τῆς Κυβερνήσεως, ἥτις περιστοιχίζεται ἤδη ἀπὸ τοσοῦτων ἀνταγῶν, ἀλλὰ παρὰ τῶν Σεβ. Ἀρχιερέων τοῦ Κράτους, οἵτινες, τῇ προτίσει τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Συνόδου καὶ τῇ ἐγχείσει τοῦ Σεβ. ἐκεί τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ἐπιουργίου, δύνανται τὰ διαθέσθαι τὸ ἀνάλογον χρηματικὸν ποσὸν πρὸς τὸν ρηθέντα ἱερὸν σκοπὸν ἐκ τῶν ἱερῶν Μονῶν δι' ἐκδόσεων πιστώσεων ἢ διὰ τῆς μετατροπῆς κονδυλίων τῶν προϋπολογισμῶν ἑλλαν. ἑκποσιμῶν χρήσεων διὰ τὴν ρηθεύσαν ἀναιμακτοδότην γῆρσιν.

Ἀπομαρτυροῦντες τὴν παροχὴν μου, Κάρις ἀντιφρονῶ, ἀπεί-
σαι δὲσε τῶς ἐὰν συμβαλεῖται πρὸς τὸν ἐν λόγῳ σκοπὸν καὶ
διὰ τῶν προσηκουσίων ἡμῶν προσπάθειαν παρὰ τοῖς ἀντόθι
Σεβ. Ἐπισκόποις, οἵτινες οὐκ πατριωτισμῶς σκεφόμενοι οὔτε
τῶν μέσων, πρὸς ἐξυπηρέτησιν τοσοῦτων ἀγαθῶν ἀναφε-
ρόμενοι.

Δέχομαι τὴν ἐπιθυμίαν τῆς πρὸς ἡμᾶς ἐξουσίτου ἀπολήψεως
καὶ ἐκπληρώσεως μου.

Πρόεδρος

Ἄγι. Παράκλητος Χ. Δουληγέρης

Μετὰ τὴν λήξιν τοῦ πλείους ὁ ἀρχιεπισκοπικὸς Δουληγέρης
συνετίλειπε ὁμογενετικὴν ὁρα, πρωτίτως ἐ' ἰθνηκὴν περιδείαν
εἰς τὴν Γερμανίαν, Μεγαλόπολιν, Καλάμας, Ναύπλιον, Ἄργος,
καὶ ἄλλαχρὺ ἔνθα ἐμίλησεν ἐντὶς καθὼν καὶ εἰς πλάτειας, ἐκθέτων
τῆς ἐντυπώσεως καὶ τῆς κρίσεως τοῦ ἐκεί τῆς καταστάσεως, καταγ-
γέλλων, διδάσκων, παρακαλῶν, συμβουλεύων, προτρέπων, δι-
γοῦρων καὶ συνιστῶν τὴν λήξιν τῶν ἡθροπλαστικῶν καὶ νομοθε-
τικῶν μέτρων, ἐκ τῶν ὁποίων θὰ ἤλυνάμεθα τὰ ἀνασπονταχθῶμεν
καὶ τὰ παρυσιασθῶμεν εἰς τὸ μέλλον εὐπρόσωποι, ἐπαΐως τῶν
ἰθνηκῶν παραδόσεων καὶ τῆς ἱστορικῆς ἡμῶν ἀπιστολῆς.

Καί άκραταιά τών λόγων του τούτων έγιναντα πολλά έκτα-
τονάδας, άναχρό δέ και χιλιάδες.

Γ'.

Φόνοι τραγικώτατοι, οί όποιοι συνετάραξαν τής
Αθήνας, και θαυμάσιος αύτοσχέδιος έπικώ-
δειος, έκφωνηθείς εις τό νεκροταφείον από
του άρχιμανδρίτου Δουληγέρου, προκαλέσας
μεγίστην και καταπληκτικήν έντύπωσιν εις
τήν Αθηναϊκήν κοινωνίαν και τούς δημο-
σιογραφικούς κύκλους.

Τήν 25 Δεκεμβρίου του 1897, ήτο τών Αθηνών, εις την θέ-
σιν Σαπάλια, έν άνθρωπόμορπον τίτρα, ό νεκρός Μαγουλάς,
έρόνους τρεις μέτρος έκπυήμονας γνωσιότητος έν τη πρωτεύουσά.
Η συγκίνησις από τοδ έγκλήματος συνετάραξε όλήν την πόλιν,
ή δέ κηδεία τών θυμάτων έγινε πάνδημος την 27ην. Τό νεκρο-
ταφείον και τό ήτο αύτοδ έπλημμύρησαν από χιλιάδες, μεταξύ
δέ τών συνεόντων ήτο και ό άρχιμανδρίτης Δουληγέρης. Καί τότε,
πρό του άμετρήτου έκείνου πλήθους, τοδ άπαρηγορήτου από
όλας τής τάξεως, ή φίλσοφος έκείνου και ή θερμουργός φυγή
του, τόν έφερκεν έξαρπικά εις την άπόρασιν του νά έμύληση.

Τόν λόγον του έκείνου έξήρασαν ός τών συντακτών του
«Σκρίπ», ό κ. Χαχαρίας Παπαντωνίου. όν έν άπατόμαθα άπο-
τυπώσας και δημοσιεύσας εις τό «Σκρίπ» τής 28ης Δεκεμβρίου
1897 έκκεκήνυν περιλήψιν του, έκπύδης δέ τής κρίσεως του, αί
όποιας άπήχουν την έντύπωσιν όλων τών άκρατών.

Ανατυπώσαντες έν τοδ «Σκρίπ».

Λόγια ένός Αρχιμανδρίτου

Έρρεται νά ήτο χθίς όλη ή πρωτεύουσα εις τό Νεκροτα-
φείον, έρρεται νά περίσταται έκεί όλόκληρος ή αίσωτοπώλισμένη

Ἐλλὰς δὲ καὶ ἤκουε τοὺς λόγους τῶν Ἀρχιμανδρίτου, τὸ θρησκώτατον ἐκεῖνο κατηγορητήριον κατὰ τὴν ἐνόχων τοῦ κακουργήματος τῶν Σαπφίων. Ποῖαι ἦσαν; Πῶς διαπλάσθησαν; ποῖαι συνῆλθαι μορφοῦσαι; κοινωτικῆς ἀνατροφῆς τοὺς ἐξέθρεψαν; Πρώτην φερὲν ἀπὸ στόματος ἱεροκίτου, τὸ ἐφών τὴν ἀλήθειαν, τὸ ἐφών τὴν ἡθικὴν ἀναμόρφωσιν, τὸ ἐφών τὴν δικαιοσύνην πλῆθος ἀνωτίσθη τοιοῦτων λόγων. Καὶ ἦσαν λόγοι μεγάλοι, λόγοι ἀπαράντητοι, οἱ λόγοι τοῦ εὐθαροῦ καὶ κληρικῶ Παναρέτου Δουληγίτη, καὶ ἐπισκέλασαν τὸ βέλασμα τῆς παραγορίας εἰς τὸν λαόν καὶ τοὺς ἤνοιξαν τὰ μάτια καὶ τοὺς ἀπέστρεψαν τὴν ἀπὸναρκαμένην ψυχὴν.

ΠΟΙΟΙ ἀπέστρεψαν τοὺς τρεῖς ἀτυχεῖς ἀνθρώπους εἰς τὰ Σαπφίαι; Ὁ Μαγουλάς, παρορίναι διόριστος εἰς τὴν φυλακὴν καὶ ἡ δικαιοσύνη ἐχρ' ὅπως ἴσως ἐπὶ τοῦ τῶς βαρύνει ἄλλοις τοῦ ἐγκληματίου. Ὅλοι πρὸς αὐτὸν κυττάζουσιν καὶ εἰς ἔχουσιν ἐμπνεῖσι ἀποστροφὴν καὶ φρίκην ἢ μορφήν του. Ἀλλ' ὁ κύριος κληρικὸς δὲν σταματοῦν μὴνι τοῦ ἀνθρώπου, ὅπως ἀγγέλοι τῶν ζῶν ἀπὸ τρεῖς ὁμοίους του. Τὸν καταρῆται μόνον καὶ στρέφεται πρὸς τοὺς ἄλλους, οἱ ἴσως τὸν ἔκαμαν τοιοῦτον, τὸν ἔκαμαν ἐγκληματίαν διὰ τῆς ἀνοχῆς καὶ τῆς ἀπειθείας των, Πῶς τὸν ἐπέτρεψαν; σὺ, πολιτεία, λέγει, ὅστε νὰ ἀπαχθῇ σήμερον παρ' αὐτοῦ ἄλλα ἔργα; Ποῖον σκεπτικόν τοῦ ἀνθρώπου; σὺ, δικαιοσύνη, πρὸς τοὺς νόμους καὶ πῶς ἀπέτρεψες διὰ τοῦ παραδείγματός σου, ὦ λαί, ἀπὸ τοῦ ἐγκλήματος;

Ἡ ΠΟΛΙΤΕΙΑ, ἐξηκολούθησεν ὁ θαυμαστὸς ἱεροκίτης, εἶνα ἡ πρώτη ἀφορμὴ τῆς ἐγκληματικότητος εἰς τὰ Κράτος. Αὐτὴ παρέσχε πάντοτε τὴν συνδρομὴν τῇ εἰς τὸ ἐγκλημα καὶ ἡ πολιτικὴ διαφθορὰ κατέστησε τὸν λαόν τοιοῦτον, ὅστε ἀπὸ παντοῦ νὰ τοῦ φωνάζουν τάχα οἱ ἔθνη, ὅτι εἶνε ἄγριος ἀκόμη καὶ ἐν τῷ αἵματι νὰ αὐτοδοικαθῇ. Καὶ ἡ δικαιοσύνη ὄλβον ἀρωγίς τῆς πολιτείας διὰ τῆς ἀτιμωρησίας τῆς καὶ ὁ κύριος ἴσως

τῆς σφραγίδας εἰς τὴν κακοδοκίαν τοῦ τόπου. Ποῦ εἶνε οἱ ἱερεῖς οὗτοι; Θὰ χαλεπωμεν γὰρ τὴν σφραγίδα ἑσπικτὰ τοῦ λαοῦ; Ποῦ εἶνε ὁ ἱερεὺς ἑσπικτὸς τῆς ἐκείνης τοῦ Μαγιστοῦ, ὅστις θὰ δώσῃ λόγον διὰ τὸν κακοῦργον ἐκείνην τοῦ; Ἐὰν ἐπὶ ἔργον ὁ ἱερεὺς οὗτος καὶ περιγελοῦται βῆμα πρὸς βῆμα τοῖς ἀνθρώποις, τοῖς ἑσπικοῖς τοῦ ἐκείνου τοῦ Ἐκκλησιαῆ καὶ ἀνελκυσταὶ τὰ θηριώδη ἑσπικτὰ τὰ καὶ προσπαθεῖ διὰ τοῦ λόγου, διὰ τὸν παρδουλοῦν, διὰ τὸν νοθευοῦν καὶ τὴν ἐκείνην, ὅστις εἶνε θὰ ἐθρονοῦσαν σήμερον τὰ τρία αὐτὰ ἀπὸ τὰ ὅλα τὰ κακοῦργον τὸν Σατολίου.

ΑΑΑ' ὁ κλήρος εἶνε τὸ εἶναι ὡς καὶ μὴ ὑπάρχει. Τριπλασιάζονται ἐκείνοι ἐκείνην δόξα καὶ τὰ χρήματα καταβρόχθουσιν οἱ ἀρμόδιοι χωρὶς τίποτε καὶ γὰρ διὰ τὴν βελτίωσιν τοῦ κλήρου. Καὶ εἶνε ὁ κλήρος τοῦ λόγου, τοῦ οὐραίου λόγου, τὸν ἑσπικτὸν γὰρ ἐκείνους τοῦ καὶ ἀγαθοῦ ἀνθρώπου, ἀκαταγώνιστος. Εἰκοσιπεντὸς εἶνε κακοῦργος μίαν φοράν εἰς τὴν Σπάρτην οὕτως εἰς τοὺς δικαστάς, οὕτως εἰς τοὺς ἀρχοντας ἤθελε καὶ ἀραιογύνη μετάνειαν διὰ τὰ ἐγκλήματα τοῦ. Ἀλλ' ὅταν ἐκείνην πρὸ αὐτοῦ ὁ ἱερεὺς, εἰς περιγελοῦς ἱερεὺς, καὶ τοῦ ἐκείνου λόγον διὰ τὰ κακοῦργήματά τοῦ καὶ τοῦ ἐκείνου μίση τοῦ τὸ γὰρ τῆς ἀληθείας καὶ τῆς δικαιοσύνης, ὁ ἐκείνην κακοῦργος ἐκείνην εἰς δόξα, ἵσταται πρὸ τὸν πόλεον τοῦ κλήρου, καὶ μετὰ τὸν τοῦ ἀπὸ τῆς :

— Πάτερ μου ! Αὐτὸ πρὸς μὲν εἶνε ὅλα λόγια ! Ἀλλὰ εἶνε μὲν τὰ εἶπε κανόνες ὡς τὰ τὸν δόξα, πρὸ τοῦ χροῦ τὰ αἶμα.

ΚΑΙ Ο ἀνθρώπος ἑσπικτὸς ἀπὸ τῆς ! Εἰς τὴν φυλὴν τοῦ ἑσπικτὸς μίαν ἐκείνην πρὸς κατὰ τοῦ παρδουλοῦν τοῦ, διὰ τῆς ἐκείνης ἐκείνην εἶνε ὁ παρδουλοῦν εἶνε εἶχε λήξει ἀκέρως !

Η ΣΥΜΒΟΛΗ, τῆς ἐκείνης ἑσπικτὸς καὶ σὺς δόξα, ἐκείνην ἐκείνην ὁ ἱερεὺς, εἶνε καὶ σπασμωδικῶς εἶνε σὺς καὶ καὶ ἐκείνην

θήκη κατὰ τοῦ ἐγκλήματος, τὸ ὅποιον μᾶς παρέστησαν ἀγρίους ἐνώπιον τῶν ξένων. Τὰ τρία αὐτὰ θέματα φωνάζουν : Γίνετα δειθροποι ! Μορφοῦντε ! Παύσατε νὰ χύνετε τὸ αἷμα τῶν ἀδελφῶν σας !

Ἄς γίνωμεν λοιπὸν δειθροποι ! Ἄς καταβῶμεν τὸ ἐγκλημα ἀπουδότητα καὶ ἂν τὸ ἔωμεν. Καὶ ἂν ὁ ἀδελφός μας ἀκόμη ἐκπαύεται, ἃς μὴ καταβῶμεν εἰς μέση ἑκὶ νὰ τὸν σώσωμεν, ἀλλ' ἃς τὸν παραβῶμεν εἰς τοὺς θεκάστῃς καὶ ἃς τοὺς εἰπωμεν οὕτως :

— Αὐτὸς εἶνε ἀδελφός μου ! Ἄλλ' εἶνε κακὸς ὄργανος ! Τρωήρατί τον !

ΤΟΙΟΥΤΟΤΡΟΠΩΣ μέσον θὰ ἀποτελέσωμεν κοινωνίαν χρηστήν καὶ θὰ ἀποστερώμεν τοὺς ἐχθρούς μας.

Οἱ ξῆνις μᾶς εἶπον ἄλλοτε : « Ἐν σὲς ἐπεκτείνωμεν τὰ ἔρκα, διότι εἴθε ἀνίσταται νὰ θεωρήσῃς νέους τόπους »· οἱ ξῆνις ἔνιν εἶχον ἄξιον. Ἐγὼ, ὅστις παρεκκελεύθηκα τὴν τελευταίαν πύλῃ μου μετὰ τοῦ στρατιῶ τῆς Ἡπειροῦ, εἶχα μετὰ ῥέλης τοὺς Ἑλληνας νὰ ἐκπαύουν τὴς περιστάσεις τῶν χριστιανῶν καὶ ἔκτισα μὲ πικρίαν τοὺς ἀκαχεῖς Ἡπειρώτας νὰ ἀλίσουν.

- Μὲ τοὺς Τυόρκους περιόσωμα καλῆτερα !

Ὅταν θὰ μορφοῦμεν καὶ ἕταν θὰ παρουσιάσωμεν μίαν ζηλευτὴν ἀρμενίαν καὶ ἀδελφότητα καὶ ἀλληλεωγάτην τοῦ διαυθέρου Κράτους, τότε μὴ ἀμφισβόλλετε ὅτι καὶ οἱ ἐχθροὶ μας αὐτοί, τοὺς ὁποίους ἐνεργίζωμεν ἐχθροὺς μας, θὰ μᾶς συμπαθήσουν καὶ θὰ μᾶς ἐμπιστευθοῦν τὴν δικαίαν καὶ τῶν ἄλλων τόπων, καὶ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, αὐτοὺς τώρα στενάζουν ἐκ τὸν ζυγὸν τῆς δουλείας !»

ΑΣ ΕΙΧΕΝ ἡ Ἑλλὰς ἑκατὸν τοιούτους ἱεροκήρυκας ! Ἄς τοὺς ἀσεβρίζαν εἰς τὰς πόλεις καὶ εἰς τὰ χωρία τῆς ! Ἄς τοὺς ἀνίσταται τὴν παιδαγωγίαν καὶ τὴν ἡθικὴν μόρφωσιν τοῦ λαοῦ !

Καὶ ὁ ἤρχετο τότε κανεὶς νὰ εἶρε ἔστι καὶ ἓνα μόνον Μαγυρ-
λὸν ἐντὸς τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους.

Καὶ κατατίρω

Εἰς τὸ νεκροταφεῖον. Εἰς Ἱεροχὸς λόγος.

Τὴν ἡλὴν καὶ ἡμίσειαν ἡ κομὴ φθάνει εἰς τὸ νεκροταφεῖον.
Τὰ φέρετρα τοποθετοῦνται πρὸ τοῦ μνημείου τοῦ Τσαῦτσα. Ὁ
συμβολὸν τῆς καθεύδουσας Ἀρχιμανδρίτης ἐκφωνεῖ τὸν ἐπιτάφιον.

Ἄλλὰ τί ἐπιτάφιος ἦτο ἐκεῖνος ! Τί Ἱεροχὸς διδασκαλὴ ! Τί
κήρυγμα θαυμάσιον, ἀπλόον, φιλοσχετικόν, ἀλληγοῦσιον,
προσετυπώσιον πρὸς τὴν ἀβυσθόεντον αὐτῆς κοινωτικῆς μας
καταστάσεως ! Τὸν Ἀρχιμανδρίτην αὐτὸν ἐκείνου ἔλας οἱ πα-
ριστάμενοι, οἱ ὅποιοι ἐχάραξαν βαθυὰ εἰς τὴν καρδίαν των τὰ
λόγια του.

Καὶ αἱ κρίσεις τῆς «Ἀκροπόλεως» ἐπὶ τοῦ λόγου τοῦ Ἀρχιμανδρίτου Δουλαγγίρου.

Καὶ ἡ ἑφημερὶς «Ἀκρόπολις» εἰς τὸ φέλλον αὐτῆς, τῆς 29ης
Δεκεμβρίου 1897, δημοσιεύει τὰ ἑξῆς :

ΤΟΙΟΤΤΟΙ ΜΑΣ ΧΡΕΙΑΖΟΝΤΑΙ

Εὐρήθη λοιπὸν καὶ ἓνα στόμα ἱερῶς κηρύξας ὅ,τι ἔρεται
νὰ κηρυχθῇ ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας πρὸ τῶν τριῶν θαμάτων. Στόμα
αὐτοῖον ὅσον καὶ σοφόν, ἑλληνικὸν ὅσον καὶ χριστιανικόν.

Ἐρεται νὰ τιμηθῇ εἰς χιλιάδας ἀντιόπων ὁ λόγος τοῦ
ἀρχιμανδρίτου Παναγίτου Δουλαγγίρου καὶ νὰ μελετηθῇ πρῶτον
ἀπὸ τῆν ἱερὰν Σύνοδον καὶ νὰ σταλῇ εἰς ἕλους τοὺς ἱερεῖς τῆς
Ἑλλάδος, διὰ νὰ ἀντηχῶσιν μετὰ τὸ Ἐξαγγέλιον εἰς ἕλας τὰς
Ἐκκλησίας.

Δὲν ἐκρυφε τίποτα ὁ ἀληθινὸς χριστιανὸς Ἀρχιμανδρίτης.

Ὅτι διὰ τὴν πολιτείαν τὴν πρώτην ἔνοχον τὸν γόνον, ὅτι διὰ τὴν δικαιοσύνην, τὴν ἐμπνεύσαν ἀντὶ σεβασμοῦ περιφρόνησιν πρὸς τοὺς νόμους, ὅτι διὰ τὴν κλήρον, τὴν ἀμέλειαν καὶ ἀνέκων πρὸς τὴν ἡθικὴν διαπλάσιν τὸν ψυχῶν, ὅτι διὰ τὸν λαόν, τὸν μηδέποτε παραδειγματίζοντα διὰ τῆς ἀποστρεφῆς καὶ τῆς περιφρόνησιν τὸν κακούργον.

Τοιοῦτοι Ἀρχιερεῖς καὶ Ἱερεῖς, τοιοῦτοι Ἱεροκήρυκες μὴ χρειάζονται. Ἀλλὰ ποῦ νὰ τοὺς εὕρωμεν;

Ποῦς ;

« Ποῦ εἶνε ὁ ἱερεὺς τῆς ἐνείκας τοῦ Μαγιστοῦ, ὅστις θὰ εἴσῃ λόγον διὰ τὸν κακούργον ἐνοχόν ; »

Τὴν ἐρώτησιν τὴν ἑκαμὴν ὁ Ἀρχιερεὺς Δουληγιάνης, ἀγνόηται συνοδευθεὶς. Ἀλλὰ ποῦ εἰς ἀμετρονότητος τοὺς φιλοσχίστας ἱερεῖς ; Καὶ ποῦ εἶνε ὁ ἀρχιερεὺς τῆς ἐπισκοπῆς τοῦ Μαγιστοῦ, ὅστις θὰ εἴσῃ λόγον διὰ τὸ ἔγκλημα τοῦ προέδρου του ; Καὶ ποῦς ἱερεὺς καὶ ἀρχιερεὺς ἀπὸ τὸν ὅς ἀφαιρῶν τὸ γεγονός αὐτὸ διὰ νὰ ἐπιλύσῃ χυθὺς εἰς τὸ πνεῦμά του ; Καὶ ποῦς ἱερεὺς . . . μὴ ἐλαττωμένην καὶ ὀρεῖν ἀπὸ τῶν συνειδήσεως ;

Αὐτοὶ εἴμεθα.

Δὲν εὐρίσκωμεν λίαν νὰ συγχαρῶμεν τὸν εὐθαρσὴ Ἀρχιερεὺς, τὸ ἀληθινὸν τίκον τοῦ Χριστοῦ, τὸν γνήσιον λειτουργὸν τοῦ Εὐαγγελίου. Πόσον Εὐαγγελικὴ ἡ συμβουλὴ του : « Νὰ συνασπισθῆτε ὅλοι σας καὶ νὰ ἐξαγερθῆτε κατὰ τὸ ἐγκλήματός. Τὰ τρία αὐτὰ ὅματα φωνάζουν : Πῖνετε θάνατον, μαρτυρῆτε, πάσχετε νὰ χύνατε τὸ αἷμα τὸν ἀδελφὸν σας . . . Καὶ ἂν ὁ ἀδελφός μας ἀκόμη ἐκκαλύπτῃται, ἔς μὴ καταφύγῃ εἰς μέσον διὰ νὰ τὸν σώσωμεν, ἀλλ' ὅς τὸν παραδώσωμεν εἰς τοὺς δικαστὰς καὶ ὅς τοὺς εἴπωμεν ὅτι : Αὐτός εἶνε ἀδελφός μου ἀλλ' εἶνε κακούργος ὑπερῷον τὸν ! »

Καὶ ἀπὸ τοιούτους χριστιανούς ποῦ μὰς θύλει ὁ θάνατος
ἐργας Ἀρχιμανδρίτης, τί εἰπαθε ἡμεῖς ; Ἀκούσατέ τὸν ἕνα :

«Οἱ ἕνοι μὰς εἶπον ἄλλοτε «ὅτι σὺς ἐπεικτινέμεν τὰ ἐργά,
εἶδοι εἰσθε ἀνέκωνι νὰ δικαιοσύνη νόμος τόποις». Οἱ ἕνοι ἔν
εἶχον ἄδικον ! Ἐγὼ ὅστις παρεκολούθησα τὸν τελευταῖον πύλα-
μον μὲ τὸν στρατὸν τῆς Ηπειροῦ, εἶδα μετὰ φόβου τοὺς Ἑλ-
λητας νὰ διαπράττουν τὰς παρουσίας τὸν Χριστιανὸν καὶ ἤκουσα
τοὺς ἀσχετοὺς Ἡπειρώτας νὰ λέγουν !

— Μὴ τοὺς Τούρκους περιούσια καλῆτα !

Καὶ ὕστερον ἀμύλαμεν περὶ ἰθιγὰν πόθον ! Μεροὶ καὶ
τωλοὶ πρὶν ἐκχριστιανισθῆναι ἡμεῖς, ἔν ἔχρημ ὄνομα, ἀλλ'
οὕτε δικαίωμα νὰ πέρωμεν μετὰ μὰς καὶ ἄλλους πλῆθυσμούς.
Πὺς εἰπαθε ἀδελφοὶ ἐκείνων, ἀπὸ ἔν εἰρηθὰ μετὰ μὰς
ἀδελφοί ;

Δ.

**Ὁ Δουληγέτης κήρυξ καὶ διδασκαλὸς
τοῦ ἁγίου.**

Ἡ τόσον μεγάλη ἱπποχία τοῦ ἀρχιμανδρίτου Δουληγέτη εἰς
τὸν λόγον του ἐν τῇ νεκρότατῃ ἔν ἦτο ἀστραπὴ προσωρινή
καὶ ἑτακτος, ἡ ὅποια ἐξερράγη εἰς μίαν περίστασιν, ὅα νὰ
ἀκολουθήσῃ κατόπιν ἡ σκοτία ἢ τὸ ἥμερος, ἀλλ' ἐκλαμψῇ
ἡσυχία φωτισθεῖ, ἡ ὅποια ἐπαύει νὰ συνεχισθῇ ἀπειράκις, ὅς
κέρυξ τὸν Ἀθῆναι, τοῦ Παισιῶς, τὸν περιχώρων ὅς ἐπαύει-
τῆς τοῦ ἁγίου, τῆς αἰθούρας, τῆς πλατείας· εἴτε ἐξόσκειον
εἰς τοὺς εὐρεῖς καὶ ἐπιστημοντάτους ναοὺς τῆς Μητροπόλεως, τῆς
ἀγίας Εἰρήνης, τοῦ ἀγίου Κωνσταντίνου, εἴτε ἀναπτύσσων τὰ
θεὰ ρήματα εἰς πανηγυρίους ναοὺς, ὅπρῳ πάντοτε ἀθλητῆς
τοῦ λόγου βοηθεῖ νὰ κυριαρχήσῃ εἰς τὰ ἁρεσάτῃρά του, τὰ
ἐνισχυθῇ μὲν συνταξιμῆνα ἐκ τὸν ἐπὶ δόξαις εἰς πνευματικὴν ἀνά-
πτυξιν καὶ κοινωνικὴν θύειν, ἀλλὰ καὶ ὅς ἀπαρτιζόμενα ἀπὸ τῆς

βολήν. Τόσον Παιρτε γὰρ βουτηγμένος μέσα εἰς τὸτα καὶ εἰς χρυσόν. Εἰς τὸν ἱσπεριὸν ὅπου παρόντιμα, ἦτο μία συγκέντρωσις ἐκλεκτῆ εὐλασίαν προσκυνητῶν, ἐν αἷς διακρίνοντο, ἐν πλήθει καὶ πτεροῖς, αἱ κυρίαι, ἦτοι ἐκλεκτοτέρα κατίστη διὰ τὴν ἐξαιρετικὴν ἐκείνην, εἰς τὸ τέλος, τὴν ὁποίαν τόσον ἐκλεκτικῶς κατήρπουν, ἐκ τοῦ προχαίρου, ὁ πνευμαλογιώτατος ἀρχιμανδρίτης τῆς Μητροπόλεως κ. Πανόρατος Δουληγγέρης, ὁ ἐφηγισμένος Μητροπολίτης Πάρου τῆς Κόρυου.

Ὁ κληρικὸς οὗτος, μὲ ὄλον τὸ εὐήθεσον τῆς μορφῆς του, ὅταν ἐμὲ, μεταβάλλεται εἰς τὸν πλὴν φιλόστοργον πατέρα, ὅπου φυλάττει, διὰ τὰ πνευματικὰ σου τέχνα, τὴν γλυκυτέραν φυσιογνωμίαν, μὲ ἐν στόμα γλυκύφωνον καθηρδύον καὶ εὐφραίνον τὰς ψυχὰς τῶν ἀκραστῶν του, ἐκ οὗ στόμα μὲν τὸ γλυκὺ μᾶλλον τῆς παραμυθίας, χρυσοστομικῶς κήρυξ τῆς μετανοίας καθιστάμενος, ἀλλὰ, κάπου-κάπου, ἵνα μὴ χάνηται ὁ ταπειλὴς πάντοτε ἄνθρωπος μέσα εἰς τὸ ὅπερ ἐλας τοῦ θεοῦ, χωρὶς νὰ κέρη τίποτε, διὰ νὰ ἀπολαύσῃ, μεταβάλλει ἑαυτὸν τὴν φυσὴν του, τραχύνει καὶ ἀγριώνει αὐτὴν ὡς πατριῶν ὅμοιος πάντοτε ραβδισμόν, ὅτε ὁ ἀφαιρεθεὶς ἀκραστὴς εἰς τὴν προκηρυσσάντα καλακὴν ἐκείνην καὶ εὐόδῃ αὖρον τῆς θείας παρεργίας, ἀναγκάζεται νὰ καταβιβάζῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς ὡς ἀνακαλύπτειν τὴν ἐνοχλήν του εἰς τὴν παράπτωμα, καὶ αὐτοόφρατος, ἵνα μὴ ἀντικρίσῃ τοὺς ὄφθ ἀκτινοβολούντας τοῦ ἱεροκήρυκος ὀφθαλμοὺς, ἀρχίσαν ἀρεσπαγίτου ὀφθαλμοὺς ἐκδιέκτοντας μέσα εἰς τὸ σκότη, καὶ τὰ πικρὰ μαύρα γένειά του, φαθυρίζει τότε :

— Δὲν χωρεῖται ὁ Δουληγγέρης !

Καὶ μέν ὅταν ἐμίλησι περὶ πνευματικῆς προσυχῆς ἐν ταῖς ἱεραῖς συνάξεσιν, ἀναπτύσσων τὸ θῆρα, ὅτι ἡ προσυχὴ τῶν χριστιανῶν ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς σχετικῆς καθαρότητος τῆς καρδίας των, καὶ ἱερηνεύσας τοὺς «μακαρισμούς», ἵνα δείξῃ ὅτι εἰς τὴν καθαρότητα αὐτὴν τὴν πνευματικὴν ἔχει πλεονέκτημα νὰ κέρη—εἴθε τὸ πᾶν ἢ ταπεινώσις—μακάριοι οἱ πτωχοὶ τοῦ πνεύματος—ἦτοι ἀγχι λαμπρῶς εἰς τὴν μετέπειτα καὶ τὴν ἐξομολόγησιν, μακάριοι οἱ

πενθόντες — μὲν ἦν ἐκταλῶναι ἢ συμπαρεμάρτυσαι πρῶτης —
μακάριοι οἱ πρῶτοι, — ὅτι πλὴν ἐπακολουθεῖ, ὡς ἐπιστάγραμμα
καὶ διαπύγιον ἄτομα, ὁ πόθος ὁ ἀχώρτατος πρὸς πᾶσαν ἀρε-
τήν — μακάριοι οἱ πενθόντες καὶ ἐκπένοντες διακρίσιν — ἐπὶ μίαν
ὁρᾶν ἐμίλησαι, καὶ ἐν τοῖτοις εἰς τὸ τέλος ἦλθι μὲ ἕνα ἀναστα-
ναγμὸν, ἐκφρασθέντα ἀνταπροσωπευτικῶς διὰ τοῦ ἐγκαρδίου σπύ-
νου μᾶς τυλῆς, ἦλοι εἶπαν·

— *Κεῖμα ! Γιατὶ νὰ τελευτᾷς τόσο γλήγορα ;*

Ἄλλὰ ἐν αὐτῇ μένῃ αὐτό. Ὁ ἱεροκλῆς φαίνεται ἀπ' αὐτῶ
καὶ πέρα. Ἀπὸ τὸ μέλιμα του, ἀπὸ τὴν φωτὴν του, ἀπὸ τὴν
χαρὰν τὸν ἐφαιλμὸν του.

Ὁ παλαιολογιστικὸς κ. Πανόρτος ἐν τῷ Ἑσπερῷ τούτῳ
προεξήρχε τῆς ἰστορίας τῶν ἱερῶν, φερὸν τὸ ἐκπαινετικὸν μα-
χὸν του καὶ τὴ χρυσόφρατον φιλόνειον.

Ὅταν τὸν ἔβλεπον εἰς τὴν «ἀσπίδα» καὶ φάλλῃ τὸ «φῶς
ἱερὸν», γαγιστὴ τῇ φωτὶ, μὲ γρηφαὶν Βολαντινὴ μουσικὴν,
τόσον ἀρμονικῶς καὶ τόσον σερνῶς, χωρὶς παραφροσύας καὶ χω-
ρὶς λάθῃ, τὸ τραπέριον αὐτοῦ τὸ ἱερωτάτου, ὅπου συνήθως κα-
τακρηματίζεται ὑπὸ ἀραχίδων καὶ ἀμύδων ἱερῶν, ἐκπλήθη ἡ
προσοχὴ μου καὶ εἶπα :

— *Nā fwas πολὺ καλὸς παπῆς.*

Κατόπιν εἶπα, ὅτι ὁ πολὺ καλὸς παπῆς λαιπὸν εἶπα καὶ πολὺ
καλὸς ἱεροκλῆς . . .

Καὶ ἄλλος κριτὴς τοῦ κηρύττιοντος Δουληγέρη.

ΙΕΡΟΚΗΡΥΚΕΣ

Ἀκρωτὶς τῶν κηρυγμάτων τοῦ Δουληγέρη ὁ υπογραφέ-
μενος «ΕΥΠΑΘΩΝ» συντάκτης τοῦ «Σκρίπ» ἐδημοσίευεν ὑπὸ

τὴν ἀνωτέρω τίτλον εἰς τὸ φύλλον αὐτοῦ τῆς 30ης Ὀκτωβρίου 1906 τῆς 15ης ἐτυπώσας.

Ἐκείνου ῥῆτος γενεσιουργὸν κίνησις ἀπὸ πινος τὴν κατεφυγμένην θεοσέβειαν τῶν Ἀθηναίων καὶ ἡ θρησκεία αἰσθάνεται κλῖμαξ ἀκτῖνα εἰς τὴν ἀναβάλεσιν. Ἡ πίστις ξημεριζομένη ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὴν ἀδιαφορίαν, καθὼς ἡ βλάστησις ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὴν σκπίαν καὶ ὅπως ἀπὸ τοῦς γενοκαρπυαίοις, τοῦς διανούσασιν τὴν ἐξωλεστέραν ζωὴν, ἀκούει τοῦς ἠθικωτέρους λόγους, ὅτι ἀπὸ τὴν διαφθορὰν τῆς πρωτεύουσας ἀνωρίζουσι τώρα καὶ Κορινθίαν τὴν ἐξυγίανσιν καὶ τὴν ἀνόρθωσιν.

Ἦκουσα οὖν ἐγὼ αὐτὸ εἰς τὴν πόλιν εἰς μίαν ἐκκλησίαν τῶν Ἀθηναίων ἀλλὰ ποῖος πιστεύει πλέον σήμερον μόνον εἰς τὰ αὐτὰ του ; Ἠρώτησά τὰ τὰ εἶναι. Καὶ ἱεροκλῆς μακαρτότερος. Εἶδα αὐτὸ τὸ φαινόμενον ἱεροκλῆς διδάσκοντα καὶ λαὸν μὴ φέγοντα. Εἶδα τὸ ἀπροσδόκητον αὐτὸ ἀκροατὴ ἐκκλησιαστικὸν κατήχηματις πληροῦντας τοὺς τὸν ὁρῶντα εἰς τὰ ἀκούουσιν καλλίτερα, ἀνατινόντας τοὺς τίθεντάς των, προσελόντας τὰ μάτια των, ἀνιόντας, σιωπῶντας. Καὶ ποῖους ἱεροκλῆς ; Ἀθηναίους, τοὺς τελευταίους ἐκ τῶν πιστευόντων, τοὺς σκεπτικιστὰς, τοὺς ἀπεκρίπτοντας τὸν Παῦλον. Καὶ Ἀθηναίους ἐκλεκτούς, οὐκ τὰ πλεῖστα. Φιλοσόφους, οὐκ ἅλιστα ; ἱεροκλῆς οὐκ τοῦ Ἀχιλλεύου τοῦ Πέντη οὐκ τῆς Φιλοσοφικῆς, ἀλλὰ τῆς Ἀγίας Εἰρήνης.

Εἰς τὴν ἐκκλησίαν αὐτὴν διδάσκει καὶ Κορινθίαν ὁ Δουληγέρης. Τὸ ἀκουσα καὶ μόνον, ὅτι ὁ ἀντακατωτάτης τοῦ ἱεροκλῆος, ἀπὸ τὰ πρῶτα τὰ εὐαγγέλια τῆς Μονῆς, καὶ τὸ χαδῆρι τοῦ Θεοοποῦλου, μελετᾷ καὶ διδάσκει, εἰς ὁματὴν νὰ δώσῃ περὶ αὐτοῦ τὴν ἰδίαν οὖν εἰς καὶ ἀνώτερον ἀπὸ ἡγουμένου, καὶ κατὰ οὐδασιότερον ἀπὸ κατήχητος. Ἀλλ' αὐτὸ τὸ «κατὰ» γίνεται κατὰ πλεονεξίαν τοῦ Δουληγέρη ὡς ἱεροκλῆς.

• •

Ἐάν δὲν πιστεύωμεν πλέον σήμερον, εἰς ἐγὼναμεν ἀλλόφοροι, εἰς ἡ θρησκεία δὲν ἔχη πλέον τόσων δυνάμεων ὅσας εἰς ἀνωτέρω

τά αίσθητά μας καὶ νὰ υποδουλώνῃ τὰ πάθη μας. ἴδω δὲν πηγαίνομεν στὴν ἐκκλησίαν, ἴδω φεύγομεν μάλιστα ἵδωμεν τὸν ἱεροκήρυκα νὰ ἀναδελνῇ εἰς τὸν ἄρδωνα, αὐτὸ συμβαίνει διότι λείπει ἡ φωτιὰ, ἡ ἡτοῖα κέρνει τὴν πίστην νὰ καυλᾷ. Πρὸ δὲ νὰ τὴν εὐρωμεν αὐτὴν τὴν φωτιάν; Εἰς τὴν ἀργυρολογίαν ἢ εἰς τὴν ἀρράθων; Εἰς τοὺς δίσκους τὸν ἱπαιρόπου, εἰς τὰ καριὰ ποῦ μὲς τὰ κλέπτουν, ἢ εἰς τὰς δοξαστηκὰς ἀπολότους τὸν ἱεροκηρύκειον ποῦ μὲς φέρουν τὸν γλυκύτερον ὕπνον μὲ τὰς φυγερὰς ἀποστηρίξεις τὸν κοιμήων, ὅπου δὲν μὲς φέρουν τὴν παύρο-τίραν δοῖσται μὲ τὰς ἀσυναρτησίας των;

Σας ἀπαντᾷ ὅτι τὴν εὐρατὴ, τὴν τρυφὴν ποῦ ζητεῖτε, εἰς τὸν Δουληγέρην. Ὅμοια ὄχι ὡς ἱεροκήρυξ, ἀλλ' ὡς θαυμαγωγός. Ὁ Δουληγέρης δὲν ἔχει περισσεύσαν ἀλλοφύλων ὅταν πα-ρέσται τοῖς Ἀθηναίοις νὰ δοῖται τὸν ἱπαιρόπου, ἀπὸ δεσφῆ ἔχει ὁ ἐγγόμενος τῆς Παντῆλας ἑξορκίζων τοὺς ἀρρεστούς του νὰ ἀποτασσῶν τὴν λήθηρην εἰς ἀπειρίας. Ἐχει ἐνοχρῆς ὁ ἐκκλησιαστικὸς αὐτῆς τὸ ἀπολότου καὶ ὅμως σπουδαίον ὅτι ἡ καλλιτέρα ρητορικὴ εἶναι ἡ εὐλαβία αὐτῆς ἐμπνέει καὶ μετα-δίδει αὐτῇ ἀνάπαι τὴν φωτιάν αὐτῇ θερμαίνει. Ὅσα διπλώματα καὶ δεσφὲς βιβλιοθήκας καὶ δεσφὲς Γερμανίας καὶ δεσφὲς παρτίσεων τὸ ὄνομα αὐτῆς σφοδρῶς ἐκτετατὸν κληρικῶς, δὲν φέρουν ἄλλο εἰς τὸ πλῆθος εἰ, πὶ ὅτι καὶ πρὶς λίγας καλογέρων βγαλμένων βαθμιά ἀπὸ τὴν πίστην καὶ σπουδαίον μὲ μὴν πλατεῖαν χειρονομίαν.

Ὁ Δουληγέρης, ἐμὲν ἀπὸ τὸν ἄρδωνα μὲ τὰ χονδρὰ, ἀργὰ καὶ πασιμὰ λόγια ποῦ βγάξαι ἡ πασιμῆς, ὁφῶν τὰ φρό-δια του, σείων τὸ κεφάλι του, κινῶν ἐλάλητρον τὸ σῶμά του, σπύδων διὰ νὰ χάσῃ ποῦ βαθμιά τῆς παραινέσεως, ταυτώνων τὰ χέρια του καὶ ἐπαίτα σπύδων αὐτὰ εἰς τὴν καρδίᾳ του, ἐν τῇ περὶ τὰ περὶ τὰ τοῦ ἱπαιροκλήρου του ἀνιμίζου καὶ τὸ ἐγκλίπτον του κλυδαίνεται, ποῦ ἑρῶν ὡς ἐπαναστάτης, μαχόμενος διὰ νὰ θριαμβεύσῃ.

Καὶ δὲν εἶναι μάχη εἰς τὴν ἐποχὴν μας αὕτη ἡ προστάθεια πρὸς ἀναστήλουν τοῦ θρησκευτικοῦ αἰσθήματος τοῦ παρόντος

αὐτοῦ ἀγάματος ; Καὶ ὅντιναι ἔλασεν αὐτοὶ οἱ Τιμόθεον τῷ Ἀγίῳ Γεωργίῳ καὶ αὐτοὶ οἱ Δουλεγγέρηδες τῆς Ἀγίας Εἰρήνης — ἰδοὺ, παρ' ὁλίγον νὰ λαθρονηύσῃ, εἴτε ὅς οἱ εἴτε προμηθεύς αὐτοὶ τῆς θρησκείας σὺς Ἀθήνας ὁ πόρνος ἡγεμόνους τῆς Πεντέλης· ἔχει καὶ τὸν γινώσκοντα ἱερομόναχον Τιμόθεον, τὸν διδάσκοντα τὸν Βασιλοπαῖον, ἐπρόμειλλεν συμπαραριστῆν καὶ συνειπαναστάτην.

..

...Ὅταν ἐπιλείψωσι ὁ λόγος τοῦ ἱερομόναχου, ἡ ἐκκλησία ἐκινῶνται. Τί περισσότερο θὰ προσέθεταν αἱ ἐκκλησιαστικαὶ ἐκπομπώσεις καὶ τὰ ἄγνωστα λόγια τῶν βιβλίων εἰς τὴν φεγγὴν τῶν ἀκρατῶν τοῦ Δουλεγγέρη διὰ νὰ τὴν ζουστάνουν; Αὐτοὶ εἶχα θέσει τὸ ἔνταγμα· αὐτὸ ἦτο τὸ πᾶν· τὸ εἶπε καὶ ὁ Θεὸς μὲ τὴν ἀπλὴν τοῦ γλῶσσου, μὲ τὴν ἁερμὴν φωνὴν τοῦ, μὲ τὰ ἀπείρητα ἐπιχειρήματα τῆς αἰσχρονομίας καὶ τῆς πίστεως. —Τί χρῆσταιται νὰ τρίχωμεν σὺς ἐκκλησίας καὶ ὅταν ἱσχυτῶν ἡ σιγρὴ τῆς ἀπιστίας νὰ δυσπιστοῦμεν ; »

Ἀκούοντα τὰ παρήγορα λόγια νὰ καταβαίνοντες ὡς θέματα ἐπὶ τοῦ πλῆθους ἐκείνου τοῦ ἐμφανήεντος (ἐπὶ πόστιν, ἐβλεπα ἀπὸ παντὸς ἀφέντος τῆς ἔξοχῆς τοιχογράφου τοῦ βράχου, ἐπὶ τοῦ ἐποίου ὁ Ἀπόστολος, πρὸ 20 αἰώνων, ἀπεκάλυπται εἰς τοὺς Ἀθηναίους τὴν νύκτα θρησκείαν. Ἦκουα τὸν Δουλεγγέρην καὶ ἐβλεπα τὸν Παῦλον. Καὶ εἰς μίαν βιβλίονον παραδέρυσαν συνέχουσα τῆς ἀποχῆς, καὶ μετ' ἑτέρας διὰ ἡ τοιχογραφία ἐκείνη ἐπλάτυνετο, ἐγένετο συνέχεια τῆς ἐκκλησίας, εἰς τὴν ἐποίαν ἐστειλέμεν διὰ οἱ πλάγιοι μου Ἀθηναῖοι ἐπύρουν ἀκόρη ἰσχυροῖς ἰμάτια, ὡς οἱ εἰσβολοδότες πρόδρομοι των, καὶ διὰ ἔλασαν ἀδύρη τὸν Ἀπόστολον κηρύσσοντα τὸν ἀγνῶστον Θεόν.

Ἡ Σάλπιγξ τῆς ἐνώσεως τῶν δημοδιδασκάλων
περὶ τῶν κυριευμάτων τοῦ Δουληγέρου.

Ἐγενε λόγος ἀνωτέρω περὶ παιδαγωγικῶν ἐργῶν τοῦ ἀρχι-
μεινέριτου Δουληγέρου ἀπὸ τοῦ ἀρίστου τῆς Ἀγίας Εἰρήνης.
Τὸς ἐμίλλαις ἐκείναις παρεκλεσθέντων τεχνικῶς μετὰ μεγίστου ἐνθου-
σιάσματος καὶ πολλοὶ τῶν ἐν Ἀθήναις δημοδιδασκάλων καὶ παι-
δαγωγῶν, ἀναθροισάμενοι ἐπ' αὐτῇ κύριον ἄρθρον τοῦ κ. Δ.
Κ. Χαλαρακοπούλου δημοσιεύθην εἰς τὴν «Σάλπιγγα», ἑκπαι-
δευτικὴν ἐβδομαδικὴν ἐφημερίδα, ὁργανον τῆς ἐνώσεως τῶν
Ἑλλήνων δημοδιδασκάλων ἀμφότερων τῶν φύλων.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ ΣΧΟΛΕΙΟΝ

Ἀλλοίφροντον εἰς τὰ θεηγεῖα φησιν αὐτὸν
τὰ ταπεινότερα περὶ τῶν ἐργασμάτων
II. Δαυὶδ φέρει

Ἀπὸ παλαιῶν ἤδη ἡμεῖς δὲ τὴν μορφὴν ὁρατοῦς, τῶς
ἐρώτοις προσεφής καὶ μελιδίαν, ὁ τὴν καρδίαν εἰσενέης καὶ τὰ
αἰσθημάτων γενεῖται καὶ ἰδεώδη, ὁ ἵπτατός ἀσπρητής ἀλλ' ἐν
ταύτῃ καὶ δραματικός καὶ ἀκαθάρτος, ὁ ἥμιος, ὁ Πανόρμος Δου-
ληγέρης, ἀγωνίζεται τὴν εὐγενέστερον τῶν ἀγόντων, τῆς ἀπο-
καταστάσεως τῆς τοῦ ἐκκλησίας καὶ τοῦ σχολείου εἰς τὴν ἡμετέ-
ρουσαν αὐτοῖς θέσιν. Δὲν ἤξερόμεν τί πρῶτον καὶ τί τελευ-
ταῖον τοῦ μεγάλου πύου κληροῦ τὰ θανατώμενα. Τὴν ἐρ-
βρίθειαν εἰς τὰ θερηματικά δοθέντα, τὴν ψυχολογικὴν δόνα-
μιν δι' ἣς, ὡς πύου ἀνατόμος, ἀναλίσκει τὴν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώ-
που, τῶς παιδαγωγικῶς αἰσῶς γνώσεως, ἡ τὴν καλλιπαιαν διλ'
ἐν ταύτῃ καὶ ἀπλότητα τοῦ λόγου, διὰ τῆς ἀποίας ὁμιλεῖ ἀπ'
αἰθείας πρὸς τὴν ψυχὴν τοῦ ἀκούοντος. Ἐγενεα τοῦ σχολείου,
δόναμιν καὶ ἀκρόατος αὐτοῦ, σχέαις αὐτοῦ πρὸς τὴν αἰωνόγειαν,
παιδαγωγικὰ καὶ πα δονομικὰ μέσοι, δαυτοῖς δόντες τὰ ἡ δὲ δημο-
διδασκαλίας, ὑποχρεώσεως τῆς τοῦ πολιτείας καὶ κοινωνίας πρὸς

τὸ σχολεῖον καὶ τὸν διδασκαλόν, ἴδωσιν τὰ θέματα, διὰ τὰ ἀπὸ τοιαυτῶν καθ' ἑαύστην Κυριότην ἐν τῷ γὰρ τῆς ἁγίας Εὐαγγελίας πραγματοποιεῖται ὁ ἥθος οὗτος τῶν ἰδῶν καὶ τοῦ καθήκοντος κατὰ τῶσαν πρᾶξιν, ὥστε τὰ ζητήσῃ καὶ ὁ σφαιρῶν τῶν περὶ τὰ παιδαγωγικὰ μαχομένοντων. Ποῖα δὲ ἦτο ἡ κατάσταση τῆς κοινωνίας, ἂν οἱ διάφοροι ἱεραρχεῖν καὶ οἱ παρὰ τὰς αἰσθητικὰς ἐκδηλοῦντο ἱεράρχαι ἀρχόντων τὸ «τοῦτον οὗτος ἐχόντων» καὶ τὸ ὡς ἐκδηλοῦντο ἐκείνους; καὶ διὰ τῆς αὐτῆς ἀπλῆς, πλὴν σφαδῆς γλώσσης, ἐκδηλοῦντο τοιαῦτα θέματα, ἀφῆνται εἰς τὸν ἀναγνώστην τὴν ἐκτίμησιν. Ἡμεῖς, ὡς δημοδιδασκαλοὶ, ἐκφράζοντες τὴν βασιλευσίνην ἡμῶν ἀγωγὴν πρὸς τὸν δημοκρατικὴν αἰσθητικὴν, παρακαλοῦμεν αὐτὸν συγχρότως νὰ μὴ παύσῃ τὸν πόσον μέγαν, δύνανται καὶ ἰσχυρὸν ἀγῶνα, ὃν ἀνέλαβε, μετὰ τῆς βασιλευσίνης, διὰ μείζονα ἡδυναν δύνανται τὴν νὰ φαντασθῇ ἐκτελεσάν πρὸς τὴν παιρὶδα προσφέρει.

Δ. Κ. Ζαφειρόπουλος

Ὁ ἀρχιεπίσκοπος Δουληγέτης ἐκθροῦνται εἰς τῆς ἐπαρχίας. — Διὰ δύο μεγάλοι περιοδεῖται του.

Ἐν ἔτει 1900 τὸ Διεκτικτὸν Συμβούλιον τοῦ Συλλόγου τῆς «Ἀναπλάσεως» παρακάλεσι τὸν ἐκ τῶν μελῶν αὐτοῦ ἀρχιεπίσκοπον α. Πατριάρχου Δουληγέτης νὰ περιοδεύσῃ εἰς ἀποστολὰς τοῦ Συλλόγου εἰς ἐπαρχιακὰς πόλεις χάριν καθήκοντος τοῦ θείου λόγου.

Ὁ πανοσιολογίατος, δεχθεὶς μετὰ προθυμίας ἔρχεται τὴν ἀποστολὴν τοῦ ταύτου ἀρχὰς Σεπτεμβρίου, ἐπίστρεψε δὲ εἰς Ἀθήνας ἀρχὰς Δεκεμβρίου. Κατὰ τὸ τρίμηνον τοῦτο ἐκτέλεσεν, ὡς φαίνεται ἐκ θαυμασίων ἀνταποκρισάμενος τοῦ δημοσιευμένου ἐν τῇ «Ἀναπλάσει», εἰρηκόσθῃ, μετ' ἀποστολῆς πρᾶγμα ζήλου καὶ καρποφορίας. Καὶ πανταχόθεν, ὅθεν διεβόη, μένει ἐκέρχῃ ζων-

ταύτῃ ἡ ἀνάγκη τῆς θρησκευτικῆς ζωῆς, τὴν ἑποίαν διέχουσιν. Ἐξαρτήσας δὲ ἐν τῷ ἐμφύλιῳ πολέμῳ, συνήθεις νὰ ἐμύλησθαι πολλοὶ εἰς καὶ πρὸς τὴν αὐτὴν ἡμίραν, μὴ ἀρετὴν δὲ πάντοτε καὶ ζῆλον καὶ δύναμιν.

Κατὰ τὴν περιόδον τοῦ ἐκείνου ἐκρήρξιν εἰς τὴν Ἀταλάντην, εἰς τὰς πρωτεύουσας τῶν δήμων Ἐλευσίαν, Δρομίδαν, Τυορίαν καὶ εἰς πλεονεκτήσαν κόμην τοῦ τελευταίου δήμου. Ὡς πρὸς εἰς Λαρίαν, Στυλίδαν, Δερκιδίαν, Φάρσακα, Θεσπρόν, κομποπόλιν τῆς Θεσσαλιώτιδος, Καρδίτταν, Καλαμπάκον, Τρίκαλα. Αὐτοὶ δὲ ἐμύλησαν καὶ πρὸς τὸν λαόν καὶ πρὸς τὸν στρατὸν.

Ἀκολουθῶντες ἔπειτα τὸ κήρυγμά του εἰς Ταστίον καὶ Χάρπον τῆς μεθιόρου γραμμῆς, ἐκείθεν δὲ εἰς Ἀθήρσαν, ἔνθα ἐμύλησαν καὶ πρὸς τὸν ἐκεῖ στρατὸν καὶ εἰς τὰς φυλακάς. Ἄλλοι δὲ ἐμύλησαν τοῦ ἑταίρου καὶ πρὸς εἰς τὸν ἐν Λαρίσσει καὶ τοῦ ἁγίου Ἀχιλλαίου, οἱ δὲ ἔτι καὶ πρὸς εἰς τὴν κεντρικὴν πιαταὶαν τῶν Δικαστηρίων. Μετὰ ταῦτα ἐκρήρξεν εἰς Τύρναβον, Δελφία, Καζαλόα, Ραφτόην, Ἀρταλόν, μετὰ Κισιρί, Ἀγρίον.

Ἡ εὐαγγελικὴ περίοδος τοῦ περιλάβοντος ἀκολουθῶντος τὴν Ἀργυλαστὴν καὶ τὸν Λαδκὸν τοῦ Πηλίου, καὶ ἔπειτα τὸν Βόλον. Μετ᾽ οὗτο ὡς πρὸς εἰς Βελεστίον πάντοτε κηρύττον, ἐκείθεν δὲ εἰς Ἀλμυρὸν, Πλάτανον, Σούρην, Νέαν Μετζίαν. Καὶ ἀκολουθῶντες ἐπισκέφθη πόλιν, κατὰ θερμὴν παράκλησιν πολλῶν, τὴν Λαρίαν, ἔνθα ἡ διδασκαλίᾳ αὐτοῦ εἶχαν ἀποδείξαι τόχιστα ἔξοχον καρποφάν, ἐκδηλωθῆσαν διὰ πικανότατον ἐκκλησιασμοῦ καὶ ἰδρύσεως ἱερατικῶν μαθημάτων διὰ τὸν λαόν. Κατέληξε δὲ Στυλίδαν εἰς Λαύριον, καὶ αὐτόθεν, κατὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου, ἐμύλησαν τὴν προίαν καὶ τὸ ἑσπέρας. Τὴν δὲ ἐπορεύσαν, πρῶτον Δουκερδίου, ἀπὸστράψαν εἰς Ἀθήνας.

Περὶ τῆς περιόδου τοῦ ταύτης ὁπίσθαιον ἔκθεσις πρὸς τὸν Σάλλογον τῆς «Ἀναπλάσεως» δημοσιευθείσας ἐν τῷ ἐμνημόρμῳ περιοδικῷ, ἐξ αὐτῆς δὲ ἔτι καὶ νὰ παραβέσωμεν τουλάχιστον τὸν ἐπίλογον ἔχοντα ὡς ἑξῆς :

«Κατὰ τὸ διαρροῦσαν τρίμηνον σχεδὸν διδόσμενα τῆς περι-

δαίς μου, περιελθόν τὰ κυριώτερα μέρη πάντα νομῶν τοῦ Κρό-
του, τοῦ νομοῦ δηλαδὴ Φθιόντιος καὶ τῶν τεσσάρων νομῶν τῆς
Θεοστασίας, ἐξαφώνησα 97 ὁμιλίας εἰς τὸν λαόν, εἰς τὸν στρατὸν,
τοὺς μαθητὰς καὶ τοὺς ἐν ταῖς φυλακαῖς κρατουμένους.

Ἡ κατὰστασις τῶν διαφόρων μέρων, ὡς ἀνταλέσθηγν, ὅν
εἶνα καθόλου εὐχάριστος. ποικίλλει δὲ τὸ κακὸν κατὰ βαθμοὺς
ἀναλόγως τοῦ ἀγαθοῦ ἢ κακοῦ παραδείγματος τῶν προϋπαρ-
χόντων τοῦ λαοῦ, καὶ τῆς τιμωρίας ἢ ἀτιμωρησίας καὶ προστασίας
τῶν ἐγκλημάτων καὶ τῆς διαφθορᾶς ἀπὸ μέρους τῆς δικαστικῆς
καὶ τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας.

Τὸ ἔργον μου ὑπερῆλθε τὸ μόνον ἔργαζομαι, ἀλλὰ καὶ ἀνα-
ρῶν, διότι ἤμην ἡναγκασμένος καθ' ὅσον πρὸς θέλημα τῆς περισ-
τάσεως μου νὰ ἐκφράξω ἱκανῶς καὶ νὰ κόψω ἀκόντιον ὁμιλίαν κατὰ
παντοιοῦς κακοὺς, χωρὶς ποτε διὰ τῆς ἐλλειψέως τῶν ἀκανθῶν
νὰ λαμβάνω τὴν εὐχάριστον εὐκαιρίαν νὰ ρίπτω φέτος τὸν πνευ-
ματικὸν σπέρρον, νὰ ὁμιλῶ ἐπὶ αἰδικῶν καὶ ἀρετῶν θεμάτων.

Τὸ μὲν δὲ, τὸ ὁποῖον μὲ ἐνδιέτρυνε, καὶ ἀδελφώτερον ἐπύ-
ρει τὸ ἥθος μου, καὶ πτέρυγας εὐσεύς εἰσέβη μοι ἰδοὺ καὶ
πρόδενον ἐγένετο ὅπως λογιζομῶ τοὺς κόπους τῆς ἐπιμύηθον κα-
θημερινῆς ἔργασίας τοῦ κηρύγματος καὶ τῶν τριβυλίων, ἥτοι ἡ
ἀγία δοτικὴ πρόθυμία παντός τοῦ ἐλλήνα καὶ κόσμου, τὸν ὁποῖον
αἶξον, καὶ ἡ ἱερὰ ἀπόφασις περὶ τῶν ἀρετῶν τῆς θείας διδα-
σκαλίας καὶ ἡ γενική ἐκδήλωσις τῆς εὐγνωμοσύνης· ὅσῳ ὅν
ὑπερῆλθε μέρος ἐξ ὧν ἐπλήθυν, τοῦ ὁποῖου εἰ κάποιος νὰ μὴ
ἐξηθέλωσαν μυρίας εὐγνωμοσύνας πρὸς τὸν Σάββατον μετὰ τῆς
γενικῆς ἐγκαρτίου εὐχῆς ὅπως μὴ λογιμονήσκειν καὶ ἐν μάλ-
λοντι νὰ ἀποκαταστήσῃ τὸν τόπον αὐτὸν. Πρὸς δὲ, ὡς ἐκ τῶν
ἐστίρων ἀποδείκνυνται, ἡ ἐκδήλωθετα συναίσθησις ὅν ἔτε φα-
νόμενον συγγνωμῶν ἐνθουσιασμοῦ, ἀλλὰ περὶ τοιαῦτα βεβαιῶς
συναισθήσεως· διότι ἡ ἐξακρίβωτος συγγέννησις τῶν χριστιαν-
ῶν εἰς τοὺς ἱεροὺς ναοὺς, ὅν τὰ εἰσοδύματα ὑπερῆλθον, κατὰ
τὰς ἐκείθεν τελευταίας πληροφορίας, σημαίνει ὅτι εἰσὶν μὲν πε-
ρῆναι ὁ ἄγρος τῆς ἡθικῆς συναΐσεως καὶ πρέπει νὰ σπεύ-

συμην ἐπ' ἑσόν εἰς αἰετός, διότι ἡ πολλή ἔχρασις καὶ τὸ ἀκαλλιέργητον θά φέρῃ τὴν ἀκαλίωσιν, τὴν ἄθνην πόρεσιν.

«Πρὸς τούτοις ἐκ πολλῶν μερῶν, ἀπινύνας ἐκ ἀπὸ τισσάρων, ποὶ ἐξήχησαν ἐν τοῖς πνεύμασι καταλλήλους ἱεροκήρυκας μισθοδοτηθεσμένους γενναίως ἀπὸ μέρου τῶν Ἀχμεν καὶ τῶν Κοινότητων. Διὰ τῆς φωτιστικῆς ἔργασίας τοῦ θεοῦ κηρύγματος συναποθάνονται οἱ ἄνθρωποι τὴν ἑλπίσιν τῆς πνευματικῆς τροφῆς καὶ τὴν ἐκ τούτου σιχαρὸν ἀπώλειαν, καὶ οὕτω δουλοῦνται σιχαρὸν ἄνθρωποι ἄθνη καὶ πνευματικῆς ἔργασίας διὰ τοὺς καλοὺς νόμους, οἵτινες μέλλουσιν νὰ γίνωσι ἱκανοί, τοὺς ἰσχυροὺς, ἐν ὧν παρασὶν ἡ κατεργασία τῆς θερηκευτικῆς φεχρήτητος, θὰ φωτίσῃ ὁ ἁγίος λόγος. Καὶ, ἀπὸ νὰ ἔλλωσι νὰ γίνωνται ἱεροὶ καὶ δικηγόροι, θὰ τραποῦν τίς-τὸ θεολογικὸν σπουδᾶς, ἀπὸ μάλιστα σήμερον κινεσόμεν νὰ ἔχωμεν πλείονας ἱεροὺς καὶ δικηγόρους, ἡ ἁθνηταὶ καὶ δικαστοὺς, καὶ οὕτω οὐχὶ σπουδῆς ἱεροῦλίζουσιν οἱ πολλοὶ τὸν χαρακτὴρ τῶν πολλῶν ὑπὸ πείνης πιεζόμενοι.

«Ταῦτα ἐν γενναίᾳ γραμματικῇ ἀνακοινῶν πρὸς ὑμᾶς, ἀγαπητοὶ συνδιδάκται, ἀπινύνομαι μὴ πρῶτην εὐκαρίαν νὰ δημοσιεύσω ἐν ἱεροῖς πραγματικῇ λεπτομερῇ χρηρολόγιον τῆς ἀποστολῆς μου, καθ' ὅτι πίπισται, ἐν ἡ ἐξιστόρησις τῶν καθήκοντα τῆς τροφῆς περιουσίας μου θέλει εἶναι πρὸ μόνον διδακτικὴ καὶ ὑπὸ πλείονας ὁφείλεις, ἀλλ' ἐν τῇ ἀκαλίωσιν τισσάρων ποικιλίας γεγονότων θέλει καταστή καὶ λίαν ἀπαιτητὴ καὶ τερπνῇ».

Ἄλλα περιοδικὰ κηρύγματα κατὰ τὸ θέρος τοῦ 1907.

Ὁ Ἰούλιος τοῦ 1907 εἶρε τὸν ἀρχιμενδρίτην Δουλαγέρην εἰς περιοδικὸν κηρύγματος, ἡ ὁποία ἐστράφη κυρίως εἰς τὰς κοινότητας τοῦ Πηλίου.

Ἀρχίσας τὴν 18ην Ἰουλίου ἀπὸ τῆς Ζαγοράς, ἐνθα ἐφίλησε

τετράκις, ἐμίλῃται ὁσαύτως καὶ εἰς τὴν συνουσίαν αὐτῆς «Πέρα Χόρα», τὴν ὡς εἶδος χωριστοῦ χωρίου, ὅτι δι' εἰς τὴν παραλίαν, τὴν ὑπὸ τὸ ὄνομα «Χορευτὸ», ἔσθαι παλιόροι πλάταναι καὶ ῥέοντα ὕδατα καὶ ὁραταὶ ἐπαύσεις ἐμογενῶν τῆς Αἰγύπτου.

Τὴν 22αν Ἰουλίου μετέβη εἰς Μακρυρράγγην λίαν πρῶτ', ἐμίλῃται δὲ κατὰ τὴν θείαν λειτουργίαν. Τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἐμίλῃται εἰς τὰς 5 π. μ. εἰς τὸ ἡμέτερον ὄραν ἀπέχον χωρίου 'Ασάμις' εἰς δὲ τὰς 7 π. μ. τῆς ἰδίας ἡμέρας ἔγινε τρίτη ἐμιλία εἰς Κισσόν. Αὐτῇ ἐμίλῃται καὶ πρὸς τὴν ἱσπέραν τῆς ἐπισόδου.

Τὴν 24ην ἐμίλῃται εἰς Μαχαλὸν τοῦ Κισσοῦ τὴν δὲ ἐπομένην εἰς τὴν παραλίαν τῆς κορυφαίας, τὴν «Ἅγιον Γεώργιον».

Τὴν 25ην ἔγινε τὸ κήρυγμα εἰς Μοῦρσαι μετὰ τὸν ὁπαιρὸν ἔξωθεν τοῦ ἑξωκλήσιου τῆς ἁγίας Περικτεως. Τὴν δὲ 26ην ἐμίλῃται δι' τὸ πρῶτ' εἰς Τσαγγαράδα, καὶ μετὰ μεσημέριον εἰς Μοῦρσαι. Αὐτῇ ἐκήρυξε καὶ τὸ πρῶτ' τῆς ἐπισόδου, 27 Ἰουλίου, ἑσπέρην τοῦ ἁγίου Πανταλήμονος.

Τὴν 28ην Ἰουλίου ἔγινε 2^η ἐμιλία, εἰς Τσαγγαράδα αὐθις. Μετὰ μεσημέριον ἀνέπαυσαν ἐπανελθόντες τὸ κήρυγμα τὴν 2ην Αὐγουστοῦ εἰς τὴν βορειοτὴν τῆς Τσαγγαράδας ἰσθμίδα «Ἅγιος Στέφανος» ἐπὶ τῇ ἀνακομιδῇ τῶν ἱερῶν ἀποθέσεων τοῦ πρωτοπάρτουρος Στεφάνου. Τὴν δὲ 3ην Αὐγουστοῦ ἐμίλῃται εἰς τὴν συνουσίαν τοῦ ἁγίου Γεωργίου. Ἐγένετο ἀκόμη δύο ἄλλαι ἐμιλῖαι ἐν Τσαγγαράδῃ, τὴν 9ην καὶ τὴν 10ην Αὐγουστοῦ.

Ἐγένετο ὁσαύτως κηρύγματα, εἰς Μαλίαν τὴν 7ην τοῦ αὐτοῦ μηνός· εἰς τὴν κορυφαίαν «Ἅγιος Γεώργιος» τὴν 8ην καὶ 9ην εἰς Ἅγιον Λαορέντιον τὴν ἑσπέραν τῆς 9ης καὶ τὴν πρωίαν τῆς 10ης· εἰς Ἀράμιον τὴν ἑσπέραν τῆς 10ης καὶ τὴν πρωίαν τῆς 11ης.

Τὴν 12ην Αὐγουστοῦ ἐμίλῃται τὸ πρῶτ' εἰς Πορταρὸν ἐν τῷ ναφ τοῦ ὁγδοῦ Νικολάου, εἰς δὲ τὰς 6 π. μ. εἰς τὴν πλατείαν. Τὴν αὐτὴν ἡμέραν, σπεύσας εἰς Μακρυσίταν, ἔχον ἐμίλῃται ἐπὶ 4—5 π. μ.

Μεταξὺ αὐτῶν εἶς Βόλλευ εἰς Ἄλμυρον, ἐμίλησε τὴν 13ην Αὐγούστου.

Ἐν Σκοπίῳ ἐμίλησε τρίς, ἀπὸ τὴν 18ην Αὐγούστου, καὶ εἰς τὴν 19ην, ἡμέραν Κυριακὴν. Τρίς ἐκέρυψε καὶ ἐν Σαύτῃ. Τὴν 26ην τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ἐμίλησεν εἰς Ἀργαλαστήν· ἡ δὲ τελευταία ἐμίλις τῆς περιοδείας ταύτης ἐγένετο εἰς Πλάττειον τοῦ Ἀλμυροῦ κατὰ τὴν πανήγυριν τῆς 29ῃς Αὐγούστου.

Αὐτοπερὶς καὶ ἀβαλογιστάς ἐκείσεως τῆς περιοδείας ταύτης ἐδημοσιεύθη εἰς τὴν «Ἀναπλάσει» τοῦ 1907.

Δύο ἄλλαι περιοδεῖαι κηρύγματος.

Παραλείπομεν ἄλλας περιοδεῖας κηρύγματος τοῦ ἀρχιεπισκόπου Δουληγέρη Γενοβίτου εἰς περιορισμένῃν ἀρχαίᾳς ἀκρίβειᾳ. Καὶ ἀναφέρομεν μίαν ἀκρίβειαν τοῦ 1908, ἀπερὶ ἧς εἶδομεν τὸν Καθολικὸν τὴν Ἀρταν, τὸ Ἀγρίνιον, τὸ Κόστρον Ἠλείας, τὴν Κυλλήνην, τὰ Τριφυλιὰ, τὴν Χέρζουαν, τὴν Δημοχασίην, τὸ Βοζιτιον, τὴν Βερβίκων, τοὺς Ἀγίους Θεοδόρους, τὰ Καλόδρυτα, τὸ Μίγα Σπίλαιον, τὴν Μονὴν τοῦ Ταξάρχου, τὸ Αἴγιον. Καὶ μίαν ἄλλην, τοῦ 1909, εἰς Ἰτίαν, Γαλαξίδιον, Ἀμφισσαν, Τσιπλίαν, Μονὴν Προφύτου Ἠλιοῦ, Χριστὸν Δελφύς, Ἀράχουαν, Δουρίαν, Δόστιμον, Μονὴν Ὁσίου Λευκῆ, Δούλιαν, Λεβιάδιαν, Σκρίπτον, Πατρομηνασίαν, Θήβας, Πορὶ, Ἀγίους Θεοδόρους, Δόμειραν, Κόστιαν καὶ Κριασσίκων.

Πολυάριθμα ἄλλα κηρύγματα ἐν Ἀθήναις.

Ἀπὸ αὐτῶν θὰ ἀναλογίζετο ἡ εἰσφορά τοῦ ἀρχιεπισκόπου Δουληγέρη εἰς τὸ ἱερὸν κήρυγμα, ἐὰν ὅτι ἐπαρξάνομεν ὅτι ὅσαι τὰ πολυάριθμα ἄλλα κηρύγματά του ἀπὸ τῶν ἐν Ἀθήναις καὶ Περαιῶς ἡμερῶν τῆς «Ἀναπλάσεως», τὰ τακτικὰ τεινόντα κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἐν τῇ ἐν Ἀθήναις Σουλῳγῇ τῶν Τριῶν Ἱερραρχῶν, τὰ εἰς τὰς φυλακὰς Συγγροῦ, καὶ τὰ κατὰ παράκλησιν

τοῦ ἐν Ἀθήναις Ἀκαδῆτος Συλλόγου Κυρίων ὑπὲρ τῆς Παιδείας Παιδεύσεως. Οὕτω θὰ ᾔσθαι τις ὑπερβολικῶς, εἰνὸν ἐπαλόμενον, ὅτι ἀπὸ τοῦ 1888, ὅτε ὡς διάκονος ἤρχισαι τὰ πρῶτα κηρύγματα ἐν Πειραιεὶ, μέχρι σήμερον, θὰ ἔχη ἐκφωνήσαι ὑπὲρ τὰς τρεῖς χιλιάδας ὁμιλιῶν.

Ἐκ μέρους τοῦ τελευταίου Συλλόγου παρατίθενται τὸ ἑξῆς αὐτοῦ ἔγγραφο.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 14ῃ Φεβρουαρίου 1907

*Πρὸς τὴν Ἀθιοῦ Πανοσιολογιώτητα Κύριον Πανάρετον
Δουληγέτην, ἀρχιεπίσκοπον.*

Πανοσιολογιώτατε,

Τὸ Συμβούλιον τοῦ Συλλόγου τῶν Κυρίων, εὐγνωμονοῦν πρὸς ὑμᾶς διὰ τὴν καθ' ἑκάστην Παρασκευὴν διδασκαλίαν ὑμῶν, παρεχομένην εὐμενῶς πρὸς ὅλον τὸ προσωπικὸν τοῦ Καταστήματος καὶ πρὸς τὰς ἐργατίδας διὰ τῆς ἐξηγήσεως τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου, ἐκφράζει ὑμῖν τὰς θερμὰς εὐχαριστίας του, καὶ δὲν ἀμφιβάλλει, ὅτι αἱ ἄποροι ἐργατίδες, ἀκούουσαι τὴν διδασκαλίαν ὑμῶν, θὰ προκόπτουσιν ἐν ἀρετῇ καὶ θ' ἀντίστουν ἐν μείζονα ζῆλον πρὸς τὴν ἐργασίαν των, δι' ἧς πορίζονται τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαῖα, ἐφ' ᾧ θὰ εὐγνωμονῶσιν ὑμᾶς.

Δέξασθε, πανοσιολογιώτατε, τὴν διαβεβαίωσιν τῆς πρὸς ὑμᾶς ἐξαιρέτου τιμῆς, μεθ' ἧς διατελοῦμεν.

Ἡ Γραμματεὺς
Ἑλένη Παλάλη

Ἡ Ἀντιπρόεδρος
Ε. Ρεβελάκη

Χαρακτηριστικὸν τοῦ πρὸς τὸ θεῖον κίνημα ἀγαθῶν καὶ ἀδικημάτων πάντοτε ζῆλον τοῦ ἀρχιεπισκόπου Δουληγέτη εἶναι τὸ

δει και σημερον άκέρη, κατόπιν τέσων πολυτοχών και επιμέλειου εργασίας, μη άρκοίμενος εις τό μεταμισσηδρονέν του κατ' Κυριακήν κήρυγμα έν τή ίερή ναύ τοϋ άγιου Κωνσταντίνου, έμ-
λει πάντοτε και την προΰαν εις ένα ναόν, ένιστι έά και εις δύο,
μετά τό Εξαγγελίον εις τόν πρώτον, κατ' τό Κοινωνικόν εις
τόν δεύτερον.

**Ο άρχιμανδρίτης Δουληγέρονς κηρύττει έν
'Αθήναις πρός τούς άνδρας τοϋ ιππικοϋ.**

Τό κατωτέρω έγγραφο μαρτυρεί έπιμεριστάως την εύρύ-
τητα, την άσπίαν, μετά τόν πόλεμον τοϋ 1897 και τόν περίφημον
επικήδειον εις τό νεκροταφειον 'Αθηνών, προσέλαβαν ή γήμη τοϋ
άρχιμανδρίτου Δουληγέρη ός ισχυροϋ κήρυκος δυναμένου τό άνά-
πτυξ τών θεοκρατικών ζήλων και τό ένισχύ τό άνδρικών πρά-
γμα και τό μάλα και ίερόν συνείδημα της αβυσσέρήσεως και
της θυσίας.

2ον Σύνταγμα 'Ιππικοϋ

Συμπερίστασις

Πρός τόν 'Αρχιμανδρίτην κ. Παναγήν Δουληγέρον

Ενταύθα

Ο κ. Δουληγέτης όρση την προσοχή Πίρπτων και όραν
8 ¹/₂ - 9 ¹/₂ π. μ. όπως οι άνδρες τοϋ Συντάγματος όσι συνε-
θροισμένοι διά την κήρυξιν τοϋ θείου λόγου. Παρακαλείσθε θήν
όπως την έρισθίσαν ήμέραν και όραν προσέλθετε πρός τόν
σκοπόν τοϋτον.

'Αθήναι 20 Μαρτίου 1898.

Ο ύπαταστής τοϋ Συντάγματος

Πιερόδοκος Μανρομυχάκης.

Δι' ἑνα λόγον τοῦ Δουληγέρον εἰς τὴν 'Αγίαν Εἰρήνην.

Παραλείποντες ἄλλας κρίσεις περὶ τῶν κηρυγμάτων τοῦ Ἀρχι-
μανήρεως Δουληγέρον, δημοσιευθείσας εἰς ἑπαρχιακὰ φύλλα καὶ
εἰς Ἀθηναϊκὰ δι' ἀνταπερίστατον ἐκ τῶν ἑπαρχίων, καταχωρί-
ζομεν τὰ ἐξῆς, δημοσιευθέντα εἰς τὸ «Σκρίπ» τῆς 21ης Ἀπρι-
λίου ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τοῦ ἰσχυροτάτου λόγου του, ἐκφωνηθέν-
τος τὴν προτεραίαν, Μεγάλην Παρασκευὴν, ἐν τῷ ναφ τῆς
ἀγίας Εἰρήνης. Μεγάλως θορόμενος λόγον ἐξερρήνησεν ὁ κ.
Δουληγέρον, ἐξ ἐκείνου, τοὺς ὅποιους ἱμνήσει τὸ ἀληθές αἰσθημα
καὶ ὁ ἀθεοσυσεμὸς πρὸς τὴν αἰσθη καὶ τὸ θεῖον κήρυγμα.
Πλέουσιν εἰς τὰς εἰκόνας του, γεμάτοι ἀπὸ ζωῆς, ἀπὸ θεῶν
πῶρ, μὴ γλῶσσαι αὐστηρὴν ἀλλ' εὐκρατή, μὴ βίαιας σιταράς, μὴ
κρίσις ἱκανή, ῥιγίζον ἐν ὁμίῳ μὲν, ἀλλὰ ἄρκεύοντες, τὴν
ἀσθεῖαν καὶ τὴν ἰλαρὴν τῆς σήμερον καὶ ἐξῆς τῆς βόταμης τῆς
ἀληθοῦς πίστεως καὶ τῆς πρὸς τὸν θεῖον ἀγάπης, συγκινήσας
καὶ συνεκρίσας τὸ πλῆθος τῶν ἐν τῷ ναφ ἀκροατῶν.

Ὁ Δουληγέρονς ὁμιλῶν πρὸς τὸν λαόν τοῦ
Πειραιῶς κατόπιν ἐκλογικῶν ῥήσεων κατὰ
τῆς παραμονῆς τῶν δημοκριτικῶν ἐκλο-
γῶν τοῦ 1907.

Ἐκ τοῦ «Σκρίπ» τῆς 18ης Ἰουνίου 1907 παραλαρόμενον
τὰ ἐξῆς :

Ἡ ΧΘΕΣΙΝΗ ΛΑΪΚΗ ΔΙΑΔΗΛΩΣΙΣ Εἰς τὸν ΠΕΙΡΑΙΑ

Ὁ κ. Δουληγέρονς συμβουλευσὼν τὸν λαόν
ἐντονος διαμαρτυρία διὰ το χυθὲν αἷμα
Θανατοῖα εἰκῶν ἐλευθέρου λαοῦ.

Τὸ αἷμα, τὸ ὅποιον ἀγρίως, βαρβάρως, ἐχούθη προχύθι τὴν
νόκτα εἰς τὸν Πειραιά, αἷμα ἀθώων παύσαντων θυμάτων τῆς ἐκ-

λογικῆς κορυφαίας· καὶ τοῦ ἐργαζόμε· κορυφαίον, συνεκλόν-
σαν, ὡς ἦτο ἐπόμενον, τὴν φιλόσοφον Πειρατικὴν κοινωνίαν, εἰς
τὴν ὅποιαν ἐναπευχόμην ὁ πόθος τῆς τραπεζαρείας.

Αὐτὸς ὁ ψυχικὸς κλονισμὸς καὶ αὐτὴ ἡ ἀγανάκτησις τὸν
φιλονόμον καὶ ἐνύμνῳ Πειρατικὸν κατὰ τῆς ἐπιστηγόντου αὐτῆς
καταστάσεως, ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς μίαν πρωτοφανῆ καὶ ἀλη-
θοφάνητον ἀληθῶς λαϊκὴν διαδήλωσιν, ἣν δὲν ἀπατίλων εἰ ἐνο-
πίοι μισοί· καὶ ἐκμεταλλευαὶ τὸν κορυμῶν, ἀλλ' ἦν συνε-
κρόται ἕως ὁ λαός, ὁ ἐργατικὸς καὶ τίμιος καὶ φιλόσοφος λαὸς
τοῦ Πειραιῶς, τὸν ὅποιον ἐμπαίζουσιν καὶ ἀπατοῦν καὶ συκοφαντοῦν
τὰ κόρυμνα, διαδήλωσιν, ἀπ' ἀρχαίως τῆς ἡμέρας δὲν ἦσαν εἰ
ἐγκάθιστοι καὶ ἀρχικαὶ ἀποτροφοφόροι τὸν κορυμῶν, ἀλλὰ τῆς
ἡμέρας ἡγείτο, περιπαύχισίμως ὑπὸ τοῦ σπύρακος καὶ τῆς
ἀγάπης τοῦ λαοῦ, εἰς τὸ ὄφες ἐλευθέρου λαοῦ χῆτος ἐφεσθάντος,
σημνότερος κλημάς, ὁ δυνατὸς τὴν πρῶτα καὶ τὴν περὶ, ὁ
πρωτοχρόνιον προκινδυνεύων ὑπὲρ τῶν τιμητικῶν τῆς ἀκαλήσεως
καὶ τοῦ λαοῦ καὶ τῆς κοινωνίας συμπεριόντων, ὁ κ. Πανόρμος
Δουληγέρης. Ἦτο· ἡ χῆτος ἡ διαδήλωσις γενήσας λαϊκὴ, ἡ ἐν-
γενεστήσα καὶ ἐξενεστήσα διαπραγμασία τῆς ψυχῆς τοῦ λαοῦ κατὰ
τῆς κορυμῶν τραπεζαρείας, ἡ ὅποια ἀντιῶσα ἀλλήθως τὸν
τόπον, καὶ τῆς ὅποιας ἀδελφότητος καὶ σθένος διαρκεῶς ἐγί-
νετο χῆτος ὁ διαπραγμῶν καὶ πρῶτος μισ.

Εἰς τὸ Τμήμα τῆς 'Ἀναπλάσεως'.

Ὁ κ. Δουληγέρης κατέβη περὶ τὴν 6ην μ. μ. ὅραν εἰς
τὸν Πειραιᾶ, ἵνα κηρύξῃ τὸ σύνθημα Κυριακάτικον κήρυγμα εἰς
τὸ ἐν τῇ γείτονι πόλει Τμήμα τῆς 'Ἀναπλάσεως' ἐν τῷ προσω-
λαίῳ τοῦ Ἀ' Παρθενονομαγίου. Καὶ πράγματι διεξήγαγεν, ὡς πάν-
τοτε, μετὰ ζήλου τὴν θρησκευτικὴν τοῦ ἐμῶν ἐνόςαν τοῦ
καταπάνου ἀποκαταστάσεως, μεταξὺ τοῦ ἐκείνου καὶ ἐξουλητοῦ
εἰκογόντου Πειραιῶν. Ὅλγον πρὸ τοῦ τέλους τῆς ἐμῶν τοῦ
τὸ πλῆθος, διατίθεν ὑπὸ τὴν ἐνόςαν τοῦ προχθιακοῦ αἵμα-

τοκαλίσματος, παρακάλεσε τὸν κ. Δουληγγέρην συνεχίζων τὸν λόγον του νὰ συγγραφῇ τὴν βάρβαρον αὐτὴν κατάστασην τοῦτο δὲ καὶ ἐπραξεν ὁ κατ' ἐξοχὴν λαϊκὸς ρήτωρ, μετὰ θυνάμειος συγλιπεύσας τὰς ἀπρωτοκὰς αὐτὰς ἐκλογικὰς συνεθελίας.

Ἀλλὰ τόση ἦτο ἡ ἀνακορύφωσις καὶ ὁ ἐνθουσιασμός τοῦ συγκαντραφένου πλήθους ἐκ τῶν λόγων τούτων, ὥστε ἀθροῖαι φωνὰ ἀνεπήδησαν ἐκ τῶν τάξεων τοῦ ἀκροατηρίου παρετρύνουσαι τὸν κ. Δουληγγέρην, ἵνα τὰς αὐτὰς συστάσεις καὶ παρακλήσεις κἀπὺ τῆς ἰδίαν ἱστίαν ἐνώπιον ἐδρυτέρου κύκλου, ἐνώπιον ἑαῖς, εἰ δυνατόν, τῆς κοινότητος. Καὶ ἠκούσθησαν τότε γυναῖ.

— Εἰς τὸ Πασσαλιμάνι Εἰς τὸ Πασσαλιμάνι.

Ἑπιδελτικὸν θέαμα.

Ὁ κ. Δουληγγέρης πρὸ τῆς ἐκδηλώσεως ἐκείνων εὐγενῶν αἰσθημάτων ἐκ μέρους τοῦ λαοῦ καὶ ἔχων τὴν ἰδίαν ὅτι ἔαν ἔπρατε νὰ χαθῇ ρία τόσον καλὴ ψυχολογικὴ στιγμὴ, ἵνα καὶ τὰ ἐξηγρήνα πειρήματα κατευθυνθοῦν καὶ αἱ ψυχαὶ ἐνθαρρυνθοῦν καὶ ἡλαρυνθοῦν, ἐνέδωκεν εἰς τὴν ἀπαίτησιν τοῦ πλήθους, καὶ εὖτως ὁλόκληρος ἐκείνη ἡ ἀνθρωπορῖζα, ἄνδρες, γυναῖκες, γέροντες, παῖδια, κόραι, ἔχοντες ἐν μέσῳ τὸν κ. Δουληγγέρην ἐξαχθέντων ἐκ τοῦ Παρθενάγρι, αἴου εἰς τὴν ὕδιν τῆς ἀγορᾶς εἰς τὴν Μουσικήν, ἀποκαλέσαντες ὀρχήστρην, ἐπιδελτικὴν, σιμνήν, πρωτοφανὴ ἀληθῶς ἐκδηλώσιν.

Οἱ πικροὶ διαδέχοντο τῆς δυνάμειος ἐκδηλώσεως ἡτάνεζον τὸ θέαμα τῆς ἀουνήθους ταύτης ἐκδηλώσεως· ἀλλὰ μᾶλλον ἐπληροφοροῦντο τὸν σκοπὸν αὐτῆς, ἱσπαυον καὶ ἐπὶ ἀνέναντον τὰς γραμμὰς τῆς, εὖτως ὥστε ἡ αἰδὼν τῆς ἐκδηλώσεως, ὅταν αὐτὴ ἐβόρεα κάτω εἰς τὴν πλατείαν, ἦτο ἀληθῶς ἐξόχως καὶ ἐπιδελτικὴ.

Εἰς τὸ Πασσαλιμάνι.

Ἡ πλατεία κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν ἰδρθε πόρτου, ἐνθ' ἡ μουσικὴ ἐκκένεζεν. Ἀλλ' εἰς τὴν αἰφνίδιαν ἐκείνην ἐπίπλευσιν

τῆς σιγῆς καὶ τῆς πλῆθους ἢ μουσικῇ ἔκπαισι καὶ αἱ χιλιάδες τῶν θαυμάτων καὶ περιπατητῶν ἠγάθησαν καὶ συνεχωνεύθησαν εἰς τὴν ὅλην λαοὺν μάζαν.

Συνεκρατίθη οὕτως ἐξαισιον συλλαλητήριον δοιοῦμενον ἀπὸ μίαν φυγὴν, ἀπὸ ἑν αἰσθημα διαμαρτυρίας κατὰ τὸν ἔκλογικόν βαρβαριότητων καὶ ἀτυμιῶν.

Ὁ κ. Δουληγγέρης ἐν τῇ μεταξὺ ἀνέλθεν ἐπὶ τῆς ἐξόδου· ἀλλ' ἵνα ᾖεν ἑνωστικὸν ὅς ἀκουσθῇ εἰς τὸν ὁμιλούντα ἑκκεῖνου τοῦ πλῆθους, ἀνέλθε καὶ ἐπὶ καθέκαστα. Καὶ ἔσχα τότε μίαν ἀπὸ τὰς θαυμασίας ἐκείνης ἱμπνέσεως του, τὰς ὁποίας γυναικὸς αἱ κρίσιμοι περιστάσεις εἰς γρηγορὴν φυγὴν καὶ ἐξαφάνησε λόγον, ὃ ὁμιλος ἀνακούφισα καὶ παραγγέλλει τὸ πλῆθος ἐκείνο, λόγον, σκευότατα διακοπτόμενον ἀπὸ χειροκροτήματα καὶ ἐκπνευμάτων.

Ὁ λόγος τοῦ κ. Δουληγγέρη.

Ἰδοὺ τί ἐν ὄψει παρελήθει εἴπω περίπου πρὸς τὸν Παιδαγωγὸν λαὸν ὁ κ. Δουληγγέρης:

«Ὁ ἀκρατεὶς μου ἐξήγγισαν ὡς μὲν τοῦ Συλλόγου τῆς «Ἀναπλάσεως» γὰρ γίνῃ διαμαρτυρία διὰ τὸ χυθόμενον αἷμα λόγῳ τῆς ἐκλογικῆς διαπύλης. Ἡ πρόσκλησις αὕτη καὶ ἡ ὑπόθεσις μὴ συνεκίνησε βαθύτατα, ἀναλογιζόμενον ὅτι τὸ αἷμα ὅν ἐξελύθη μένον ἀπὸ τὰ ἔσχατα, ἀλλ' ἀπὸ τῶ ἰθὺς αἷμα. Διότι ἔθνη, εἰς τὰ ὅποια ἀκρατεῖς τοιαῦτα συνέβαιναι, σπινθηρίζονται. Καὶ ὅν ἔχουν δικαίωμα ἐπὶ τῆς προόδου τῆς ἀνθρωπότητος. Ἰκανοὶ εἶναι αἱ ἐχθροὶ τοῦ ἔθνους ὡς μὴ γυνώμεθα καὶ ἡμεῖς ἐχθροὶ ἀλλήλων, ἐχθροὶ τῆς πατρίδος μας καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ δουλοῦνται τὸν ὑποδούλον ἀδελφὸν μας. Δὲν ἀναγνωρίζω ὅτι ὑπάρχει ἐν τῇ μέσῃ ὁμῶν εὐδαιρία πεποιημένη φυγῇ, ἡ ὅποια νὰ μὴ αἰσθάνεται τὸ βάθος τῶν λόγων μου.

Δὲν εἶναι μόνον ἑσχατοὶ αἱ αἰθηροποροῦντες καὶ ροπαλοφόροι, ἀλλὰ καὶ αὐτοί, αἱ ὁποῖαι ἀκρατεῖται κατ' αὐτὴν τὴν σιγὴν τὴν ἀλλήθην τῶν λόγων μου, ἐφ' ὅσον ὅν διαμαρτύρεσθε ὡς εἰς

άνθρωπος, καὶ ὅν ἀπύχεται τελείως πάσης τοιαύτης ἐνεργείας. Τὸ πνεῦμα τῆς ἐκκλησίας καὶ τὸ ἰθνηκὸν πνεῦμα τοῦ ἀναγεννηθέντος Κράτους εἶνε πνεῦμα συνεχῆς ψυχῆς καὶ ἀγάπης· ὅχι πνεῦμα διαμέσεως καὶ ἀλληλοσπαρχμῶ. Αὐτὸ πρέπει νὰ ἐνοηθῇ καλῶς, διότι ἴθνη, ὡς τὸ ἱερώτερον μόνον διὰ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ δύναται νὰ σταθερομησῇ.

Οἱ πρόγονοι μας ὅσοι τὸν αἰσθηματικὸν τῆς ἀγάπης πρὸς ἀλλήλους ἐμπνεύσαντι εἶχον ἀραιωγὴν ἀγάπην πρὸς τὴν πατρίδα καὶ κατόρθωσαν τὸ θεῶμα τῆς ἱστορικῆς ἀποκαταστάσεως τῆς ἐλευθερίας ταύτης γυνάως. Σήμερον εἰ ἄνθρωποι τῆς Ἑλλάδος καὶ εἰ φίλοι σχεδὸν ἰσχυρίζονται, ὅτι ἴθνη, τείνοντες οὕτω πρὸς τὴν ἐγκληματικότητα, ὅν εἴματα ἔχου νὰ ἐμυθώνωμεν τὰς τύχας καὶ ἄλλων ὑποδούλων ἀδελφῶν μας. Καὶ τὴ λέγουσιν αὐτοὶ ἀκριβῶς, εἰ ὅπου διὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς ἐκδόσεως τοῦ χριστιανισμοῦ ἀπὸ μέρους τῶν Ἑλλήνων χριστιανῶν ἐξημερώθησαν. Καὶ ἴθνη, αὐτοὶ κρατοῦντες τὸ Εὐαγγέλιον ἐνὰ χεῖρας, βροντοφωνοῦσι ἀπὸ τῶν ἐξουσιῶν, ὅτι ἴθνη, τὸ ἅπαν ἀπομακρύνονται τῶν εὐγενῶν ἐμπνεύσεων καὶ τῶν ἱθνηκῶν ῥήσεων τοῦ ἱεροῦ αὐτοῦ Βιβλίου, ἀπαλείφονται ἀπὸ τοῦ χάρους.

Ἡ ἐκδόλωση αὐτῆ τῆς ἐκπολιτιστικῆς ἀπ' αὐτὸ ἀναμνησκαι παρορσία· ἀποχῆς ἐπαρχιακῶν κηρυγμάτων μου, καὶ ὁ ἑλληνικὸς λαὸς ἀπεδείκνυε τρανῶς τὴν εὐγένειαν τῶν αἰσθημάτων του, ἐπὶ τῆς ἐπείας καὶ μόνης δύναται νὰ σταθῇ ἢ καλλιτέρευσις τῶν παρ' ἡμῖν πραγμάτων. Δι' αὐτὸ εἶπεν καὶ λέγω, ὅτι ἡ ποιητικοποίησις δέκα ἑως εἴκοσι κηρύκων τῆς πίστεως καὶ τῆς πατρίδος δύναται νὰ μᾶς ἐξηγείρῃ τοῦ ἀληθάρτου καὶ νὰ δώσῃ ἀφορμὴν εἰς ὀργιστάρας σκίψεις καὶ ἀποφάσεις διὰ τὴν ἀναχοίτισιν τῆς διανεργουμένης σήμερον ἰθνηκῆς ἀποκαταστάσεως.

Ἡ δὲν εἶνε ἐπανάστασις ὁ πανικὸς τῆς μεταναστεύσεως, ὁ ὅποιος κατέλαβε τὸν κόσμον, αἰνώμενον τὴν ἀβύσσον κατέστασιν, ἢ ὅπου μᾶς καταβύβει; Σὰς εὐχαριστῶ πολὺ, διότι τόσον ἀνθρωπιστικῶς ἐπικροτεῖτε τὴν περὶ ἀγάπης καὶ ὁμονοίας συμβουλὴν μου ταύτην· ἄξιόν ἔστω καὶ ἰδιαιτέρως εἰς ἕκαστος ἑκὺν εἰσακούεσθαι.

καὶ ἐν σώματι ἐν θύλατι, ὅταν κρίνεται εὐκαιρον, νὰ συστήσῃτε εἰς τοὺς φίλους σας ὑποψηφίους, ὥπως ἐπιμείνωσιν εἰς τὸν καταικσιμὸν τὸν πνευματικὸν καὶ τὴν ἀπομάκρυνσιν τὸν ἀνάκτων στοιχείων ἐκ τὸν κέντρων τὸν συνεβρόντων.

Εἰς τὰς ἐπιφυγίας τοῦ ἐνθουσιασμοῦ ἐκ τὸν λόγων τοῦτον λαὸς καὶ εἰς τὰς ἐκτροπὰς κραιγᾶς του.

— Σὺς εὐχαριστοῦμεν! Νὰ μὲς ἐλθῇτε πάλιν, θάλομεν νὰ ἀκούσῃτε τὰ λόγια σας.

Ὁ κ. Δουληγέρης τοὺς ἐξέφρασε τὴν εὐγνωμοσύνην του διὰ τὴν ἐνθάρρυνσιν, ἣν παρέχει ὁ λαὸς εἰς τὸ ἔργον του, καὶ εἶπεν ὅτι πλὴν τοῦ τακτικοῦ του καθήκους ἐν τῷ τμήματι τῆς «Ἀναπλάσεως» εἶνε πρῶτος εἰς πᾶσαν παρρησιαζομένην εὐκαιρίαν νὰ ἔρχεται εἰς ὑποκειμενίαν μετὰ τοῦ λαοῦ καὶ ἐν Παιρατί καὶ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις.

Ε.

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Δουληγέρος ὡς ἡγούμενος ἐν τῇ ἐκκλ. Μονῇ Πεντέλης.

Κατὰ Ἰούλιον τοῦ 1903 ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἀθηνῶν κ. Θεόκλητος ἀνέθετο εἰς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Δουληγέρον κατὰ μετὰφωσιν τὴν ἡγουμένην τῆς Μονῆς Πεντέλης. Ὁ Δουληγέρος ἀπεκρίθη κατ' ἄρχας τὴν δὲ σχετικὴν σαφὴν μεταξὺ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου καὶ αὐτοῦ διαγγίλλει ὁ ἴδιος ἐν συνεντεύξει εἰς τὸ «Σημί» τῆς 12ης Ὀκτωβρίου 1906. Ἰδοὺ τὸ σχετικὸν μέρος.

«Ἐγὼ - ἐξηκολούθησαν ὁ κ. Δουληγέρος - μετέβην εἰς τὴν Πεντέλην, πεθορχήσας κατὰ καθήκον εἰς τὴν ἐντολὴν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου, ἐν γνώσει ὅτι ἤθελον ὑποστή τῆς ἐρέθους τοσούτων λύσεων, διότι φρονῶ, ὅτι αὐτοῦ πειθορχίας καὶ αὐτοθυσίας εὐδὲν θύναται νὰ γίνῃ καλόν. Ὅτι δὲ ὑπελόγηζον τῆς δυσχερείας ἀπὸ δείκνεται ἐκ τοῦ ὅτι, ὅταν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης μὲ ἀνακρίνωσε

τὴν περὶ ἀποῦ ἀπόφασιν τοῦ ἐν σχίσαι πρὸς τὴν Πεντέλῃν, τὸν ἐρώτησα αὐταῖς λέξαι·

«Τι κακὸν ἔκαμα, Σεδασμιότατα, εἰς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ μετὰλλὰ εἰς τὴν Πεντέλῃν ;» Εἰς τὴν ἐρώτησίν μου, ἐν τῷ θεωρῷ καταδίκην, ἀπήντησα· «Καὶ μαιζὺν καταδίκης θεωρῷ τὴν ἐκεί μετὰδασίν μου»· ὅπου ὁ Σεβ. Μητροπολίτης μοῦ εἶπεν, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, ἐν ᾗ ἐν θέλωμεν νὰ ὑπακούωμεν, ἐν πρέπει νὰ γίνεται λόγος περὶ Ἐκκλησιαστικῆς διοργανώσεως· δεῖ νὰ ἐπιδράσωμεν ἐκ ἐκ' ἀγαθῇ τῆς κοινωνίας καὶ τοῦ ἔθνους, πρέπει, προσέθεκα, νὰ ὀφείτομεν τὸ γόητρον τὸν Μονῶν καὶ τοῦ Κλήρου, καὶ ἐπὶ δεῖν τὰ ἐκτελέματα τὸν Μονῶν νὰ χρησιμοποιηθῶσιν ἀποκλειστικῶς πρὸς μόνον καὶ ἐκτελέρησιν κλήρου ἀξίου τῆς μεγάλῃς αὐτοῦ ἀποστολῆς. Καὶ ἐγὼ ἀπήντησα· «Ἀποῦ πρόκειται, Σεδασμιότατα, περὶ ἐξουχετησίσεως θεῶν, εἶμαι πρόθυμος νὰ ὑπακούσω εἰς πᾶσαν ἐντολήν σου».

Τὴν δὲ 18ην Σεπτεμβρίου τοῦ 1904 ἐν ἐγγράφῳ αὐτοῦ πρὸς τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Ἀθηνῶν εἶπε· «Δὲν με πτοοῦσι, Σεδασμιότατα, αἱ ἐπιθεωρήσεις αἱ ἀκανονικαὶ οὗτοι αἱ μηνύσεις τὸν ἀποδότην τῆς Μονῆς· δικηγόρων, ἀποῦ ἐκτελέω τὸ καθήκον μου κατὰ συνείδησιν. Ἀπεστέλλω εἰς τὴν Μονήν Πεντέλης, ὅπως ἐκτελέσω καθήκον βίβλης καὶ ἡθικῆς περιβαλλόντης. Ἡ Μονὴ Πεντέλης, ἡ ἐναμμένη, ὡς ἐκ τοῦ πλείονος αὐτῆς, νὰ προσέλθῃ ἀρωγὴς τῇ Ἐκκλησίᾳ χρησιμοποιήσασα τὰ περιουσίματα αὐτῆς ὑπὲρ τῆς μορφώσεως τοῦ ἱεροῦ κλήρου, ἐπιδαρύνθη ὑπὸ τῆς πρῆγῃ Διοικήσεως αὐτῆς· δεῖ χρεὸν ὑπερβαλόντων τὰς 150,000 δραχμῶν, ἐνθ' καὶ τὰ ἐκτελέματα αὐτῆς ἐπὶ ἐσθμίᾳ ἐκτελεσθῶσι, οὕτως δὲ μέρος τοῦ πλείονος τῆς ὑπὲρ τὸν ἐκκλησιαστικὸν ἀναγκῶν μέχρι τοῦδε ἐγρηγορήσῃ. Ἐνθ' ὀφείτῃ δι' ἐμὲ πρὶν ὅτι τοιαύτης ἱερᾶς περιστάσεως τὴν διασπείδουσιν ἐντέλλων νὰ παρακαλέσω καὶ τὴν ἡθικὴν γαλήνην ἐν τῇ Μονῇ νὰ ἐπαναφέρω.

Μοχθῶ καθ' ἐκείστην καὶ θά μοχθήσω περὶ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς Ἑταιρίας ἐντολῆς· ἐκτελέσας δὲ τὴν Ἑταιρίαν Σεδασμιότατα, ἐπὶ οὕτως ἡ ἀντίστασις καὶ ἡ παλαμικὴ, τῇ θεῷ συνάσσει,

τίλει μὲ κάρφει ἐν τῇ ἐκτελέσει τῶν ἔργων μου, εἴτα θ' ἀποδο-
σκαίησιν, εἴτα θ' ἀδελμονήσω ἐν τῇ κατ' ἐμοῦ λυσιτελίᾳ πολλὰ
χρόνιον ἐκδηλωσάμενης ὁρατῆς καὶ ἀοράτου ἀντιδράσεως. Πειθαρχῶν
τῇ ἐντολῇ τῆς Ὑμετέρας Σεβασμιότατος ἀγωνίζομαι ἀπο-
κρῖσαι τὴν εὐσεβὲν τῶν λόγων εἰς τὸ φυλακισθέντων ὑπ' ἐμοῦ
ποιήσαντες ὅπως δὲ ἡ Ὑμετέρα Σεβασμιότης εὐαρεστηθῇ ἵνα
κρίνῃ, διὰ οἱ λόγοι τῆς εἰς τὴν Μονὴν Πεντέλης μεταπέμ-
ψαίς μου ἠρθῇσαν πλείον, δύνανται γὰρ λάβῃ ἀπὸ σημειώ-
σιν δι' εὐνοχῆς ἠθέλων εἶναι δι' ἐμὲ ἡ ἀπόδοσις μου εἰς ἃ
ἐπιτερόφων ἀφύερον πνευματικὰ δοχολήματα .

**Ἐπὶ τῆς λογοδοσίας τοῦ Ἀρχιμ. Δουληγέρον
διὰ τὴν Πεντελικὴν διαχειρίσιν.**

Ἀποχωρῶν περὶ τὰ τέλη τοῦ 1906 ἐκ τῆς ἀδελφότητος τῆς
Μονῆς Πεντέλης ὁ Ἀρχιεπίσκοπος κ. Παῖσιος Δουληγέρης ἐδη-
μοσίωσεν τὴν λογοδοσίαν τῆς διαχειρίσεως αὐτοῦ. Ἐπὶ ταύτης
ἔσθ' αἱ κρίσεις τοῦ Ἀθηναίου τύπου.

Ἡ «Ἀκρόπολις» τῆς 2 Νοεμβρίου 1906 ἔγραψεν ἐν ἀρχῇ
τῶν «Ἀκρωνυκίων» τῆς.

«Ὁ θαύμα θαυμάσιον !

Ἡ μονὴ τῆς Πεντέλης ἐπὶ μίαν τριετίαν ΜΗ ληστευομένη !
Ὅχι τὸ μόνον μὴ ληστευθεῖσα, ἀλλὰ καὶ κηλερευθεῖσα, εὐλο-
κυρευθεῖσα, σεμνοδικηθεῖσα.

Κατὰ εἰς τὸν Σεβασμιότατον Μητροπολίτην καὶ τὸν ἐκτε-
κτόν του Ἠγεμόμενον Παῖσιον κ. Δουληγέρην.

Ἐχομεν ὑπ' ὄφει μας ἐντυπον λογοδοσίαν σου.

Παρέλαβε τὴν μονὴν χωρὶς λεπτὸ καὶ τὴν ἀφίνει μὲ 17,366
εἰς ματηχτά, ἀπὸ ἐξόφλησε κατὰ τὴν λήξαν τριετίαν ἐκ τῶν
120,000 χρῶν εἰς τὰ ἐπεία τὴν ἡμέρα βουλευμένης, χάρις εἰς
τοῦς ληστέαρχους διαχειριστάς τῆς, τὰς 100,000.

Εὖγε ! Εὖγε ! Εὖγε !

Καὶ οἱ διάφοροι μεγαλοπρόνομοι τῆς Μονῆς, ἐξ Ἀττικῆς καὶ

μή Ἀστικῆς, πολιτευόμενοι καὶ μή, ἄνδρες καὶ γυναῖκες καὶ ἑργαῖοι καὶ παιδιὰ, πῶς τὰ πάρεσσαν κατὰ τὴν Δουλεγγέριον αὐτὴν περίοδον ;

Πολὺ κακὰ ! ;

Ἡ « Ἐστία » τῆς αὐτῆς ἡμερομηνίας, ἐξηγεῖται.

ΜΙΑ ΑΥΤΟΔΟΣΙΑ

Ὁ πῦρ ἡγουμένος τῆς Μονῆς Πεντέλης Π. Δουλεγγέρης ἐτίπαιε καὶ δίδεικε τὴν λογοδοσίαν τῆς τριετοῦς διαχειρίσεώς του.

Εἰς αὐτὴν ἀναγράφονται πράγματα παρόμοια καὶ πρωτοφανῆ ἀπὸ κρίσεως τῆς Μονῆς. Πρῶτον ἐξόρλησεν ἑνὸς τριετίας 100 χιλιάδων ἐκ τῶν χρητῶν τῆς Μονῆς, ἧτις κατ' ἔτος μόνον τὰ χρῆα κατέβηκαν νὰ ἀξάνῃ.

Ἐκκετα ἀρχικανόνισις πολλῶν δικαστικῶν ὑποθέσεων, αἵτινες ἐπύρηναν πρὸς τὸ χάνεσθαι, καὶ τέλος παρόδοσις 17,376,65 δραχ. εἰς μακροτά καὶ 4,265,50 δραχ. εἰς ἀποδόσεις πρὸς τὴν νέαν διοίκησιν τῆς Μονῆς.

Ὅλα αὐτὰ συγκαίονσι βεβαίως κατὰ πολὺν μέγαν, ὅταν εἴνε γνωστόν, ὅτι ὁ κ. Δουλεγγέρης παρόμοια τὸ ταμίον κανόν, χρῆμα μέγα καὶ τὰ δικαστικὰ τῆς Μονῆς εἰς ἀόλιαν κατάστασιν.

Εἰς τὴν « Ἐσπερινήν » τῆς 3ης Νοεμβρίου ἀναγινώσκωμεν.

Η ΜΟΝΗ ΠΕΝΤΕΛΗΣ

Ἐκαμαν εἰσι οἱ Ἀθηναῖοι τὸν σκορὸν των, ὅταν ἔμαθον τὸ θαύμα ποὺ ἔγινεν εἰς τὴν Μονὴν Πεντέλης. Ὅτι ἐνλαβὴ τριετὴς διαχείρισις τοῦ πρῶην ἡγουμένου κ. Δουλεγγέρη ἀφῆκεν, ὅχι ἑλλείμματα, ἀλλὰ πλεόντευμα 17 χιλ. δραχμῶν καὶ πληρωρὴν χρητῶν τῆς ἡγουμενίας Μητροφάνους ἑκατὸν χιλ. δραχμῶν ! Καὶ αὖτις τοῦτο ἀπὸ τὰ μεγαλειτέρα θαύματα, ὅταν ἀναλογισθῇς ὅτι ἐπὶ τόσα ἔτη τώρα ἡ πλουσιωτάτη Μονὴ τοῦ Κράτους ἄφινε διαρκῶς ἑλλείμματα 30 καὶ 40 χιλ. δραχμῶν κατ' ἔτος ! Καὶ

βαθείας ὅς ἀρωτήσῃται τί ἐγίνετο τὸ γράμμα; Ἡρπαζον ἡγεύ-
μενοι, ἥρπαζον ἀναικιστοὶ, ἥρπαζον δικηγόροι, ἥρπαζον παι-
τευόμενοι καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν καὶ αἱ θυγατέρες καὶ τὰ παι-
διά των, τὰ ὅποια καὶ μέχρι τῶν ὁρίτων τῆς Μονῆς εἰσέρχοντο
καὶ ἐξέχον καὶ ἀναγλίσσον αὐτὴν! Ἡρπασα δὲ καὶ ὅσην τὴν
συνεχρὴν χαίρᾳ τῶν ὁ Θεὸς Μητροπολίτης καὶ ἡ ἀρπαγὴ καὶ ἡ
κλεψὴ ἐσταμάτησε! Δι' αὐτὸ εἶνε ἄξιος θαυμάων συγχαρητηρίων,
καθὼς καὶ ὁ πρῶτος ἡγεόμενος π. Δουληγέρης, ὅστις ἐπὶ τρία
ἔτη ἀναρτόρησεν ἀληθῶς, διότι δὲν ἐπείστανεν εἰς τὸ κρηναριὸν
τῆς κλῆσης.

Ἡ ἱερωεὺς «Χρόνος» τῆς 4 Νοεμβρίου 1906 ἐδημοσίευσε
τὸ ἑξῆς κύριον ἀρθρον.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ ΜΟΝΑΙ

Ἐχρουν ἔξω σύγχρονα μοναστηριακῆς φύσεως γέγοντα ἐντα-
λὰς ἀντίστατα πρὸς ἀλλήλια. Τὸ ἐν ἀφορᾷ τὴν διοίκησιν καὶ δια-
χείρισιν τοῦ τίος Ἡγουμένου Παντίλης ἀρχιμανδρίτου π. Δουλη-
γέρη, ὅστις διὰ τῆς λογοδοσίας, τὴν ὁποίαν ἀνηρῶσιν, ἀπο-
δεικνύει, ὅτι εἰς τρία ἔτη διοικήσεως κατέβηκε καὶ πληρώσῃ
χρῆν τῆς Μονῆς ὑπαρμῆς 100 χιλιάδας καὶ 5 ἀρβύς εἰς ἀν-
τὶς χιλιάδας μετρητά. Ἐφ' ὧς μέχρι τοῦδε αἱ Ἡγουμέναι Παντίλης
τακτικώτατα ἐχρῶσαν τὴν Μονήν, οὐδέποτε δὲ εἶχον περίσσευμα.
Τὸ γεγονός εἶνε κατ' ἐαυτὸ πολὺ γλαφυρὸν καὶ πολλῆς σημα-
σίας ὅπως λεχθῇ ὅτι ὅφει.

Ἐξ ἄλλου μαθεύομεν, ὅτι ὁ Ἡγεόμενος τῆς Μονῆς τῶν
Ἀγίων Θεοδώρων τῶν Καλαβρότων Θεόκλητος Κοσσιόπουλος,
βοηθούμενος καὶ ὑπὸ τοῦ μοναχοῦ Νεοφύτου Σπυροποῦλου, ἀπέ-
γαγον χωρικὴν ἐγγαμον ἐκ τοῦ χωρίου Ἀγριμίου. Δυστυχῶς δὲ
δὲν εἶνε τὸ σπάνιον καὶ μοναχικὸν τοῦτο γεγονός εἰς τὸν βίον τῶν
καλογήρων μας. Ἡ εἰς τὰς Μονὰς ἐν γένει καὶ μάλιστα τὰς πλε-
υσιστάρας μας ἑλθούσας ἐφάπτανεν εἰς σφαλὸν, ὥστε πρὸ καιροῦ καὶ
ἀναγκασθῇ τὴν μέριμναν καὶ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Πολιτείας.

Δέρναι, μοναί και φυλακαί κατήντησαν παρ' ἑαυτοῖς ἔχουσιν ἀνάγκην ταχίστης νομοθετικῆς ἰσχυρίας. Καί ἀπὸ τῶν ἐγγίνοντο εἰς τὴν Πεντέλην ὑπὸ τῶν ἀρχιμανθρίτων κ. Δουληγέρην, βλέπομεν πὺς εἶνα δυνατόν εἰς τὸς Μονὰς τοῦλάχιστον ἡ θεραπεία. Ἐκεῖ καὶ ὅσοι νομοθετικῶν μεταβολῶν ἡ Ἑκκλησία, δι' ἀγρότου ἐπιτηγέρσεως καὶ ἐπιβολῆς, δύναται καὶ ὑπὸ τὸ κρατοῦν σύστημα νὰ θέσῃ ἀγαθὰ ἀποτελέσματα. Ἀλλὰ μέχρι τοῦδε δὲν εἴδομεν ἐκδηλουμένην τοιαύτην μέριμναν παρὰ μόνον διὰ τῆς Μονῆς Πεντέλης, ἐνθ' ὅπου καὶ ἄλλαι κατὰ κανόνα κολύονται εἰς τὴν ἀμαρτίαν καὶ γίνονται ὑποδείγματα ἡμεῖς συνταλαστικά εἰς τὴν θρησκευτικὴν μέριμναν τῶν πρὸς πλῆθος.

Καὶ τὸ Σχρῆμα τῆς 23 Νοεμβρίου 1889 ἔγραφε τὰ ἑξῆς :

ΥΠΟΘΕΤΟΜΕΝ διὰ πρῶτον φοράν ἀπὸ καταβολῆς τοῦ Ἑλληνικοῦ Βασιλείου καὶ ὑπάρξεως μόνον καὶ ἡγευμένων εὐρέθῃ ἡγεύμενος, ὁ ὁποῖος, ἀνέστης τῆς ἐντολῆς τοῦ, νὰ λογισθῇται ὅτι πρῶτον πρὸς τὴν ἱεραρχίαν προϊσταμένην αὐτοῦ ἀρχὴν περὶ τῶν αὐτῶν πεπραγμένων, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν κοινότητα ἐν γένει. Τὸ μοναχικὸν ὄρον καὶ παρῆγορον φαίνοντο πὺς παρέσχεν ὁ ἀρχιμανθρίτης κ. Π. Δουληγέρης κατὰ μετὰ πρῶτον ἡγεύμενος τῆς Μονῆς Πεντέλης. Εἶρε τὴν Μονήν, διὰν πρὸ ἱερείας ἐπιστολῆς, ἵνα ἀναρθώσῃ καὶ βαλταίσῃ τὰ κατ' αὐτήν, καταλαραθρευμένην κυριαρχικῶς ἡθικῶς καὶ οικονομικῶς. Ἀπὸ τὸ βέβαιον αὐτὸ δ κ. Δουληγέρης δι' ἀφόδου καὶ σφιδάρας κυρτὸς ἀνέγειρε τὴν Μονήν, ὅπως τὸ γόστρόν της, ἀποσπύσῃ καὶ ἐξέλκῃ πονηρὰς ἔξεις, ἀλλὰ πρὸ παντὸς ἐπιστάσῃ τὰ οικονομικά της συμφέροντα. Μερικαὶ ἀριθμοὶ λαλοῦν ἐνγλωττότερον πάσης ἄλλης ἀναπύξεως. Ὁ κ. Δουληγέρης παρέλαβε τὴν Μονήν βαρυνμένην μὲ χρήτῃ 120,000 δραχμῶν, τὸ δὲ ταμεῖον της κυριαρχικῶς ἀντιθέσκει.

ΚΑΤΑ ΤΟ διδόντα τῆς τριτοῦς τοιαύτη ὑπηρεσίαν ἡ ἀπομείλειά του καὶ ἡ φιλοία περὶ τὴν οικονομικὴν διαχείρισιν καὶ τὴν περιφρονήσιν τῶν συμφερόντων τῆς Μονῆς, ὅσα ἡλευσθήν νὰ πλῆρῃσι ἐκ τῶν τακτικῶν, ἐννοεῖται, πόσον τῆς Μονῆς, τοῦδε

ἐποὺς ἐξουσιάζοντες διὰ σκοπευμένης ὁδηγίας, ἐκ τῶν 120,000 χρᾶν τὰς ἑκατὸν χιλιάδας, ν' ἀνταίρξῃ εὐκαιοδὸς χρησιμο-
τάτας εἰς τὴν Μονήν, νὰ ἐγκαταστήσῃ καινουργή ἀποικοπι-
στήσεια, νὰ συστήσῃ πόρνεα τῆς Μονῆς καὶ νὰ παραδώσῃ εἰς
τὴν νῦν διεκκασιν αὐτῆς 17,376 δραχμῶς μετρητὰ καὶ 4,265
εἰς ἀποδείξεις ! Εἰς ἐπίματρον ἐπαδίωξι μετὰ σθένους τὴν διεξα-
γωγὴν τῶν πολλῶν δικῶν τῆς Μονῆς, εἰς ὅτι πολλὰς ἐκέρδισεν ἡ
Μονὴ καὶ ἄλλας θὰ κερδίσῃ ἀσφαλῶς ἐπὶ μεγίστῃ προαγωγῇ
τῶν συμφερόντων τῆς.

Αὐτὸ τὸ θεῶμα ἀληθὲς μὲς τριῶς, σόφρονος, σκοπίμου καὶ
φαιωτικῆς διαχειρίσεως τῶν ἐπιμετακυβέτων αὐτῶ συμφερόντων
κατέβησαν ὁ κ. Δουλιγγέρης παλαιὸν σύγχρόνως κατὰ μέριμ-
ναν δυσχαρεῶν καὶ προσκομμάτων, τὰ ἐπὶ πολλοὺς ἡβόναντο
ν' ἀπογοητεύσουν, μόνον θυμας τὸν ἰδικόν του ἀδύναστον χαρα-
κτήρα καὶ τὴν πειναιρότητα τῆς ψυχῆς εἰν ἡδυνήθησαν οὐδ' ἐπὶ
στηγὴν νὰ κόμψωσι. Μάχρας εὖ ἐξηλθεν ἀληθῶς ὑπερβαίνοντος ἐκ
τοῦ βανου ἀγῆτος, ὡς ἄλλος Ἡρακλῆς, σαρῶσας τὴν κόπρον τῆς
Πεντιλῆς.

Ἡ δὲ «Νέα Πρῶτα», ἐφημερὶς ἐκδομένη, εἰς τῆς ἐδουρά-
δος, ἔγραψεν εἰς τὸ φύλλον αὐτῆς, τῆς 11ης Δεκεμβρίου 1906.

ΜΟΧΗ ΠΕΝΤΕΛΗΣ. — Ἐκ τῆς ἐπιμετακυβέτου διαχειρίσεως
τοῦ τίως Ἡγουμένου ἐκ μεταπέμψεως Π. Δουλιγγέρη, ἀποδει-
κνύεται ὅτι, ἐνθ' οὗτος εἶχε χρεωμένην δι' 100 χιλιάδων δραχ-
μῶν καὶ πλείον τὴν Πεντιλῆν, διδοὶ εἰ πρόφην Ἡγούμενοι ἡ
ἐχρηματίζοντο ἡ συνεισέχουν ἀριστοκρατικῶς εὐκαθενείας καὶ
ἐσπατάλουν τὸ χρήμα τῆς Μονῆς ἀδιαφοροῦντων τῶν ὁρμῶν
οὗτος οὐ μόνον ἀπὸλλαιεν αὐτὴν τῶν χρᾶν καὶ ἐβαλύνει τὰ
κτίσματά τῆς, ἀλλὰ καὶ ἄρῃαι καὶ περιουσίαν. Ἀπίναντι τῆς
τοιούτης διαφοράς εἰ ὁρμῶναι ὀφείλουεν νὰ λάβωσι μέτρα, ὥπως
εἰς τὸ μίλλον παύσῃ ἡ σπατάλη καὶ κατέχρηται καὶ τὸ χρήμα
φυλαχθῇ διὰ τὴν μισθοδοσίαν τοῦ κλήρου καὶ τὰ παρόμοια.

ΣΤ'.

Ὁ ἀρχιμανδρίτης Δουληγέρης ἀρθρογράφος.

Ἡ ἐφημερίς «Ἀκρόπολις» μετὰ τὸν ἐπιχώριον, τὸν ὁποῖον ὁ ἀρχιμανδρίτης Δουληγέρης ἐξετόνησεν εἰς τὸ νεκροταφεῖον Ἀθηνῶν, τὸν παρακάλεσεν, ἀρχομένου τοῦ 1898, νὰ γράφῃ σπορὰν κηρυγμάτων διὰ τὴν Κυριακὴν εἰς τὰς στήλας αὐτῆς. Ἡ ἀρθρογραφία ἐκείνη, πλήρης χυμοῦ καὶ ζωῆς, ὑπερῆε τὸ πρῶτον τῆς ἡμετέρας ἑθικοθεραπευτικῆς καὶ ἑθικοκοινωνικῆς δημοσιογραφίας τοῦ Δουληγέρου, εἰς τὴν αὐτῆς καὶ προσηχῆς.

Κατὰ τὸ δεύτερον ἔτησιν τοῦ 1899 καὶ ἀνέλαθον τὸ 1900 ὁ ἀρχιμανδρίτης Δουληγέρης, παρακληθεὶς ὑπὸ τοῦ κ. Μιχ. Γ. Γαλανοῦ καὶ τοῦ δικαστικοῦ Συμβουλίου τοῦ Σουλῶντος τῆς «Ἀναπλάσεως», ἐπέλασε τὴν ἐκδόθηναι τοῦ ὁμωνύμου περιοδικοῦ.

Ἡ δραστηριότης, μετ' ἧς ἐπέβλεψε τὴν ὑπερασίαν τοῦ ἐκείνου, ὑπερῆεν ἀληθῶς **πρωτότυπος**. Ἐν ταυτὶ δὲ ἡρθρογράφει εἰς τὸ περιοδικὸν ἐπὶ τὸν κυριακὸν εὐαγγελισμὸν καὶ ἡθυσμὸν.

Τὰ δημοσιεύματα ἐκείνα διακρίθησαν ἐκτενεραιότητι γόνιμον, πρωτότυπον, αὐρετικόν, καὶ διατύπωσιν πυκνὴν, σαφῆ, περιεκτικὴν, κατὰ τὴν μέθοδον τῶν ἀρχαίων συγγραφέων. Ἦτο δὲ φυσιολογικώτατος, ἡθιογραφικώτατος καὶ παραστατικώτατος. Καὶ ὑπερῆεν αὐτὰς τῶν ἀρθρῶν ἐκείνων εἰς ὅσον ἀναγινώσκοντο μετὰ μεγίστου ἐνδιαφέροντος ὑπὸ πολλῶν καθηγητῶν καὶ λογίων, ἐκ τῶν ὁποίων ἀναφέρωμεν ἑαυτὸν αὐτῶν ἡμετέρων τὸν ἄλλοτε ἐπιθεωρητὴν τῆς Δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ Γυμνασιάρχην, νῦν δὲ μέλος τοῦ Κεντρικοῦ Ἐκπαιδικοῦ Συμβουλίου τῆς Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως κ. Ἀντώνιον Τραυλιαντόνην, γνωστότατον διὰ τὴν ὑπέροχον μέρφωσιν καὶ λογιστικὰ του.

Ἀφθονος ἀρθρογραφία τοῦ ἀρχιμανδρίτου Δουληγέρου ἐπὶ ζητημάτων τῆς οἰκογενειακῆς καὶ σχολικῆς διαπαιδαγωγήσεως, τῆς ἐπὶ τοῦ θρόνου ἐμύλλας καὶ ποικίλων κοινωνικῶν θεμάτων, ἐδαμνομένη εἰς τὴν ἐφημερίδα «Συρίπ». Τὰ ἀρθρα ἐκείνα παρηγο-

Βουκόνοιο ἀπλοῦστοι· ἐπὶ πολυαριθμῶν ἀναγκαστῶν· πλῆστοι δὲ ἀπαστήματα, καθηγγῆται καὶ διδάσκονται τὸν ἱππαρχὸν περι-
μενον τὴν ἐρχομένην ἀπὸ πάντων Κυριακῆν, διὰ τὰ ἀναγκαστῶν
ματὰ ἀνθυπαίοντος βασιλέατος.

Μίασ εις τὰ ἄρθρα ἐκείνα ὅν προβάλλει μόνον διένοις ὀρθο-
συνεπειολογούσα καὶ ἠθικολογούσα, ἀλλὰ καὶ φυγὴ καὶ καρδία
παθητικομένη καὶ πονεῖσα, χωρὶς ὁμοῦ νὰ μαρτυροῦν καὶ νὰ
ἐμπνέῃ ἀπείρασμόν, ἀλλ' ὅπ' ἐκωντίας πιστεύουσα εἰς τὴν ἑλπὴν
ἡμῶν ἀνθρώπων, τὴν ἐκκλησιαστικὴν, τὴν πολιτικὴν, τὴν εὐκο-
γνωστικὴν, τὴν κοινωνικὴν, τὴν ἠθικὴν καὶ ζήτοῦσα νὰ διε-
γείρῃ πρὸς νῆαν ἀντίληψιν καὶ ζήτησιν, διακρινομένην τὰς ἀμαρ-
τίας καὶ τὰς νεκρότητας τοῦ παρελθόντος, ἵνα νὰ θεμιτολογηθῇ
μύλλον ἀντάξιον τῆς ἡμετέρας καὶ τῆς ἀποστολῆς τοῦ θένους μας.

Ὁ κάλαμος τοῦ δουληγέρη, ὅπως καὶ ὁ λόγος τοῦ τοῦ ἀνδρῶν, εἶναι γεωμετρικός, διδακτικός, ἡθοιοπλαστικός, ἀλλὰ καὶ ζωηρός, πελαγικός, καίτοι καὶ θεραπευτικός, οὐκ ἐν ἀνταπόσει, ἀπαικίζοντι, ἀλλ' ἐν διορθώσει, προλέγειν τὰ βλαπτά, καὶ διακρίνει τοὺς κακῶς, οὐκ ἐν διεργασίᾳ τοῦς καλοῦς, λόγος εἰρηνητοῦ ἀπὸ καὶ ἀπαναστάτου, διδασκαλίου καὶ μαχητοῦ, ἀποστόλου προσβάλλοντος, ἵνα μὴ μῖνος καὶ σφοδρότερος προήρτου.

ὁ δὲ ἀπολύωντος πορεύσας τὴν ἐκκλησίαν.

Ὁ Δουληγέρης, ἰκανὸς διὰ τὰ μεταβῆναι τὴν φυγὴν του, ἔχει ὅμα τὰ χαρακτηριστικὰ τῶν χρηστῶν καὶ ἰσχυρῶν φυγῶν, εἰς ὅσους εἰσβάλλονται καὶ ἀκροατικῶς τὴν ἔθνητις φυγὴν ἔχει μόνον εἰς τὴν ἑρσίν της, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν πειθορὰν καὶ προπαγανδιστὴν μαλλομένης ἑρσείας της. Τροσευατρώπως, φιλοσοφῶν τὸ 1907 ἐπὶ τῆς καταστάσεως εἰς λόγους του ἀπὸ τοῦ ἄρθεως, καὶ προλαμβάνων τὰ ἔπειτα ἐκτυλιχθέντα τὸ 1909 γεγενητά, εἰσδίδων εἰς τὰ βῆθη τοῦ ἀργαστηρίου τῆς ἔθνητις φυγῆς, ἔλατς θεωρητικώτατα, διὰ τὴν κατὰστασιν τοῦ Κράτους, τρεσθεῖον ἀπρονόητος καὶ ἀφόρητος. Δὲν δύναται νὰ διακριθῇ· διὰ τὸ ἔθνος,

δυσχερὲς, ἢ τὰ ἐκπαρεσθῆ διὰ τῆς μεταναστεύσεως, ἢ τὰ
ζητήσῃ τὴν διέξοδον διὰ μιᾶς ἐπαναστάσεως.

Τὰ ἐπιβλήοντα γεγονότα ἐπεκύρωσαν τὴν ἐκτέλεσιν τῆς
ραπιδότητος τοῦ ἀλλαγμένου κήρυκος τῆς Ἀγίας Εἰρήνης.

Ζ'.

Ὁ ἀρχιεραρχεὺς τοῦ Λουβλίνου ἐκλεγόμενος Μητροπολίτης τῆς ἐν Κύπρῳ Πάφου.

Λέγοντος τοῦ Ἰαννουαρίου 1901 ἀπερρίπτετο ἀπροσδοκῆτος
τὸ ἑξῆς τηλεγράφημα.

Ἀρχιεραρχεὺς τοῦ Λουβλίνου

Ἀθήνας

Ἰερὰ Σύνοδος Ἐκκλησίας Κύπρου ἀγγέλλει δι' ἐξελέχθη
παμφηρεὶ Μητροπολίτης Πάφου, ἀναρίναι δι' τηλεγραφικῶς
παραδοχὴν σας.

Ἰερὰ Σύνοδος

Ἡ αὐτὴ Ἰερὰ Σύνοδος μετὰ τὸν ἀντιπροσώπων Πάφου
ἀπερρίπτετο ἀποκρίσας καὶ τὸ ἑξῆς τηλεγράφημα.

Ἐφημερίων Πάφου

Ἀθήνας

Ἰερὰ Σύνοδος Κύπρου καὶ ἀντιπροσώποι συγχαίρουσιν ἐπὶ
ἐκλογῇ ὑμῶν εἰς Μητροπολίτην Πάφου. Πρεσβεῖα διαδοῖται
αὐτοῖς διὰ παραίτησιν.

Ἰερὰ Σύνοδος

Ἡ αὐτὴ Ἰερὰ Σύνοδος ἀπέστειλε καὶ τὸ ἀκολουθεῖν
γράμμα.

Πρὸς τὸν Πανοπολογιώτατον Ἀρχιεραρχεὺν καὶ Ἐφημερί-
ων Μητροπολίτην Πάφου Κύριον Πανόρατον Δουληγγέρην ἡ
Ἰερὰ Σύνοδος τῆς Κύπρου τὸν ἐν Κυρίῳ ἀσπασμὸν ἀπονέμους
ῥήματα προσαγορεύει.

Πανοσιολογιότητα.

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου ἀγγέλλει μετὰ χαρᾶς τῇ ὁμιτέρᾳ πανοσιολογιότητι, ὅτι κατὰ τὴν 15ην Ἰαννουαρίου τοῦ χρίστου ἐντακτικωστικῶς πρώτου σωτηρίου ἔτους οἱ γυνικοὶ ἀντιπρόσωποι τῆς ἑπαρχίας Πάφου, προστηθέντες ἐκκληλαγμένοι καὶ ἀνταγωνισμένοι ὡς τοιοῦτοι ἐν συναλεύσει αὐτῶν μετὰ τῆς Ἱ. Συνόδου ἐν τῇ Ἀρχιεπισκοπῇ Κύπρου, παρῴθηται ἐξελίσσαντο ὡς: Μητροπολίτην τῆς Θεοδοῦς τῆς ἑπαρχίας Πάφου ἡ δὲ Ἱερὰ Σύνοδος, ἐγκρίνας τὴν ἐκλογὴν Σας ὡς τοιοῦτου, ἀνήγγειλε τοῦτο τηλεγραφικῶς τῇ ὁμιτέρᾳ Πανοσιολογιότητι, ἣς τηλεγράφημα δηλωτικὸν ἀποδοχῆς τῆς ἐκλογῆς καὶ ἐκ μέρους ὡμῶν ἀπέφθη.

Ἦδη δὲ καὶ ἐκ τοῦτο τοῦ ἐπαρχίου δηλωτικοῦ τῆς ἐκλογῆς ὡμῶν ὡς Μητροπολίτου Πάφου γράμματος ἡ Ἱ. Σύνοδος, ἀγγέλλουσα ὡς τὸτο, ἀποστέλλει τὸ παρὸν δι' ἐπὶ τοῦτο ἐκκληλαγμένης πρεσβείας ἀποσταλουμένης ἐκ τῶν ἀξιοτίμων Κυρίων Νεοφύτου Νικολαΐδου καὶ Εὐαγόρου Νικολαΐδου ἐκ τῆς πόλεως Κτήματος, πρωτευούσης τῆς ἑπαρχίας Πάφου, ἐκ μέρους τῆς ἑπαρχίας, ὡς ἐγκρινομένην ὡς τὸτο τὸ γράμμα, καὶ ἔπειτα πρὸς τὸν Στάσμιώτατον Μητροπολίτην καὶ Πρύταυν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, δι' οὗ παρακαλεῖται ὡς: ἀπολύση πρῶτον ὡμᾶς καὶ δευτερον προχειρίσῃ ὡμᾶς μετὰ τῆς κατὰ Αὐτὸν Ἱερᾶς Συνόδου εἰς ἐπίσκοπον, καὶ τοῦτο διότι, τὸ γε νῦν, δυστυχῶς ἐν ὁπάρχει ἐν Κύπρῳ ὁ ἀπαιτούμενος ἀριθμὸς ἐπισκόπων πρὸς χειροτονίαν, ὁπολατῆς δὲ ἡ ἐκθρόνισις, ἥτις γενήσεται σὺν Θεῷ ἄνω μετὰ τὴν ἐνταύθα ἀφίξιν ὡμῶν ἐν τῇ Ἱερᾷ Ναῷ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς κατὰ τὰ εἰωθότα.

Ἐπὶ δὲ τοῦτοις εὐχόμενοι ἀπὸ καρδίας αἰσίαν καὶ τὴν ἑσπε-

τὸ δυνατόν ταχέως ἐν μέσῳ ἡμῶν ἵστασιν τῆς ἐμετέρας Πανο-
σιαλογιότητος, διατελούμεν ἐν Χριστῷ ἀδελφοί.

Ἐν Ἀρχιεπισκοπῇ Κύπρου τῇ 16ῃ Ἰανουαρίου 1901.

Ὁ Προεδρεύων τῆς Ἱ. Συνόδου

† Ὁ Κοιρανίας ΚΥΡΙΑΔΟΣ

† Ὁ Ἡγούμενος Κόκκου ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ

† Ὁ Ἡγούμενος Μαχαριὰ ΜΗΤΡΟΦΑΝΗΣ

Ἀρχιμανδρίτης Ἀρχιεπισκοπῆς ΦΙΛΟΘΕΟΣ

(Τ. Σ.)

Ἡ παραδοχὴ τῆς ἐκλογῆς ἐγένετο παρὰ τοῦ ἀρχιμανδρίτου
κ. Δουλιγγέρη κατόπιν γνώμης τοῦ τότε Μητροπολίτου Ἀθηνῶν
Προκασίου. Αἱ γνωσταὶ ἡμῶς ἐν Κύπρῳ πολιτικοκαθηγηστικ-
αὶ διαμάχαι, αἱ δεκαετίαν περίπου διαρκούσας, ἐνεργιστοῦργον
ἐκείνῳ ἐκρηκθῆναι κατόπιν αὐτοῦ. Ἐκ τῆς ἐκείνου πρὸς ἡμᾶς ἐκρίθη
ὅπως μὴ θεωρηθῇ ἀναμνησκόμενα ἢ ἐν Ἑλλάδι Ἑκκλησίᾳ ἐμέ-
σως ἢ ἐμέσως. Πρὸ τῆς περιπλοκῆς ταύτης οἱ ἀνυπρόσσωποι
Κύπρου πρόβλεψαν ὅπως ὁ ἀρχιμανδρίτης Δουλιγγέρης μεταδῇ
ἐκείνῳ, χειροτεννηθῇ ἔκ ὧν τοῦ Μητροπολίτου Κοιρανίας καὶ
ἐνός τῶν ἐν τῇ Ἑκκλησίᾳ Ἀλεξανδρείας Μητροπολιτῶν ἐκλ' ὁ
Δουλιγγέρης ἡρηθῇ θεωρηθῇ.

Οὐχ ἥτιον ἡ περίστασις ἐκείνη ἐστάθη μία ἐπὶ πλέον εὐκαι-
ρὰ διατρανώσεως πολλαχόθεν τῆς βαθυτάτης ἐκτιμήσεως, ἣς ἐν
Ἑλλάδι καθίκεται ἀπολαύει ὁ κληρικὸς οὖτος.

Τηλεγραφήματα ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν.

Ἐκ Λαδικείας ἀποσιάλχοντο πρὸς αὐτὸν τὰ ἑξῆς ὅσο τηλε-
γραφήματα :

Δουλιγγίρην Μητροπολίτην Πάφου

Ἀθήνας

Ἄσας ὁ κληρὸς Λαδικείας ἐκφράζει ἡμῶν ἐγκαρδία συγχα-
ρητήρια ἐπὶ ἐκλογῇ ἡμῶν εἰς Μητροπολίτην Πάφου. Οἱ ἑταῖοι

Βουζιλάς Αρχιμανδρίτης, Σκαλίγκας εικονόμοις, Διημερόπουλος εικονόμος, Κασσανόης σκευοφόρος, Κακαρετζάνης πρωτόδικος, Παπαδιοφαντής, Νικαΐνας Σκαλλίων.

Πανόρμιον Δουληρίνην

Ἀθήνας

Ὁ ἐνταῦθα Σάλλοις Τεχνουργῶν συγχάριται ἡμᾶς ἐπὶ τῇ ἐκλογῇ εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν θρόνον Πάριου καὶ εὐχεται τὴν βέλυστά.

Ὁ Πρέεδρος Γ. Σάκος

Ἐξ Αἰγίου.

Ἐμπορικοὶ Σάλλοις Αἰγίου, ἔχοντες ἐπὶ ὅλοις τὰς ὑπηρεσίας, δε προσκυνήσαντες τῇ τοῦ ἐκκλησίας καὶ τοῦ ἔθνους ἐνταλαιωμένῃ διακονίᾳ ἐγκαρδία συγχαρατήρια ἐπὶ ἐκλογῇ βρετίρας Πανοσιολογιότητος τῆς Μητροπολίτης Πάριου.

Ὁ Πρέεδρος Σενοφῶν Σταυρουλάπουλος

Ἐκ Ραφάνης.

Ἐπὶ ἡμῶν ἐκλογῇ βρετίρας Πανοσιολογιότητος εἰς Μητροπολιτικὸν θρόνον Πάριον ἐπ' ἀγαθῇ Ἐκκλησίας καὶ ἔθνους, ἐξέσθε ἐγκαρδία συγχαρατήρια Συμβουλίου καὶ πάλιν ἐνταῦθα Σάλλοις ἡ «Πρέεδρος».

Πρέεδρος Ζήλος

Ἐκ Τριφυκάλων ὁ τότε ἐκεῖ προέσρχος, νῦν δὲ υποστράτηγος κ. Ι. Κωνσταντινίδης

Συγχάριται εὐοφύχως.

Ἐκ Λαμίας ὁ τότε νομάρχης Φιδόπουλος κ. Ι. Σκαλίδης.

Συγχάριται ἐγκαρδίας Μητροπολίτην Πάριον διὰ Μητροπολίτην τῆς.

Ἐκ Βόλου

Ἱερὸν Σύνοδον τῆς Ἐσκληρίας τῆς Ἑλλάδος.

Συγχάριται ἐγκαρδίας τῇ ἱερᾷ Συνόδῳ διὰ τὴν εἰς τὸν ἐν

Ἐκκλησίᾳ κλήρον προσγενομένην τρεῖς ἐκ τῆς ἐκλογῆς ὡς Μητροπολίτου Πάφου τοῦ ἱεροκήρυκος τῆς «Ἀναπλάσεως» ἀρχιμανδρίτου Παναρίτου Δουλιγέρη, κληρικῶν σπουδαίου καὶ δραστηρίου, πρὸς ὃν καὶ ἡ Θεσσαλία ὀφείλει εὐγνωμοσύνην διὰ τὸ καρποφόρον ἀποστολικὸν αὐτοῦ κήρυγμα.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Ἀρχιεπισκοπικοῦ Συλλόγου
Βασίλειος Σπυρίδης

Ῥωσῶν ἐκ Βόλου πρὸς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον ὁ πρόεδρος τῆς ἐκεί Φιλοπότητου Ἀδελφότητος κ. Γεώργιος Κούτσικος· ὁ πρόεδρος τῆς ἐν Βόλῳ Φιλανθρωπικῆς Ἀδελφότητος τῶν Ἑλλήνων κ. Γ. Νικολάϊδης· καὶ ὁ πρόεδρος τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συλλόγου κ. Γ. Ζάρας.

Ὁ ἐκ ἐν Ἱερῶν Ἀστικῶν Συνόδων «Ἁγίας Κωνσταντίνος» ἀπὸσταλὸς π. π. :

Πρὸς τὸν Μητροπολίτην καὶ Παναρίτην Δουλιγέρη ἀρχιμανδρίτην.

Τὸ Ἀποστολικὸν Συμβούλιον τοῦ Ἀστικοῦ Συνόδου ἐκ «Ἁγίας Κωνσταντίνος», θεωροῦμενον τὰς ἀρχὰς καὶ τὰ αἰσθητάτα τῶν μελῶν του, συγχάριται ὡμὴν καὶ ἀπαιτεῖ τὴν ἱερωσύνην καὶ τὴν πανδύμην ἐκλογὴν ὡμῶν ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν Κυπρίων ὡς Μητροπολίτου Πάφου. Ὁ «Ἀστικὸς Σύνοδος» εὐχαίρει ὅτι ὁ Ἱερός ἐπισκοπὸς ὡμῶς ὅπως ἡ ἐγνωσμένη ὡμῶν ὁρῶσις ἡ ἀνάλογος τῆς νῆας ὑψηλῆς τίσεως, εἰς ἣν ἐκλήθητε ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Χριστοῦ.

Ὁ Πρόεδρος
Εὐθόμιος Καρδινάλιος

Ὁ Γραμματεὺς
Δημ. Σ. Παπασταθόπουλος

Καὶ μία ἐπιστολὴ τοῦ τότε Ἀρχιεπισκόπου Πατρῶν Ἱεροσολύμων.

Ἐκ Πατρῶν τῆ 22 Ἰανουαρίου 1901.

Ἀγαπή μου Ἀρχιεπίσκοπε κ. Πανόρι,

Συγχαίρω ἡμῖν ἀπὸ καρδίας ἐπὶ τῇ ἐκλογῇ ἡμῶν εἰς τὸν
Μητροπολιτικὸν θρόνον Πάτρι ἐν Κύπρῳ.

Ἡ πάνδημος αὐτὴ ἐκλογὴ ἔστω εἰς τραπὲν μαρτύριον ὅτι,
οἱ πιστοὶ καὶ ἀσκηταὶ ἐργαζόμενοι εἰς τὸν ἀμπελῶνα τοῦ Κυρίου
καὶ πολλοὶ καταβάλλοντες κτῆνος, ἰδιωτικῆς ἀμοιβῆς ἀξιοῦνται.

Δὲν ἔβαλον τὴν ἀπομάκρυνσίν σου ἐκ τῆς ἡμετέρας Ἐκκλη-
σίας καὶ τῆς Πατρίδος, ἥτις σήμερον ἔχει τὴν μεγίστην ἀνάγ-
κην πιστῶν καὶ ἀξίων ἐργατῶν διὰ ὅσον ἀπ' ἐνδὲς ἔχοντες διὰ
τὴν ἐξαίρετον ταύτην ἐκλογὴν σου εἰς Μητροπολίτην, τοιοῦτον
ἀπ' ἐτέρου λυποῦμαι διὰ τὴν ἐκ τῆς Ἑλλάδος ἀπομάκρυνσίν σου.

Ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ οἱ ἐν Κύπρῳ ἱεροῦνοί εἰσι ἀδελφοί μας,
ἔχουσιν ἔτι καὶ αὐτοὶ ἀνάγκην καλοῦ ποσόντος, δι' ἀποταχθῆναι
εἰς τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου, ὅπως μαρμυρῇ καὶ πρὸς αὐτοὺς
πάντων.

Ἀλλὰ καὶ τίς εἶδε τὴν θεῖαν βουλὴν, ἴαν ταχῶς ὁ ἀδελφὴ
Κύπρος ἐκβῇ μετὰ τῆς μεγτῆς Ἑλλάδος; Ἀ; εὐχρηθῆμεν τοῦτο.

Μετὰ τοιοῦτων αἰσθημάτων καὶ μετὰ τῶν ἐγκαρδίων συγχα-
ρητηρίων μου πρὸς τοὺς χριστιανούς τῆς Πάτρις ἀσπάζομαι
ὅπως φιλαδέλφως καὶ εὐχόμενος ὁρμίσαν ἐκτελεθῇ ὡς ἐν ἀγάπῃ
Κυρίου.

Ὁ ἱερίτερος

† Πατρῶν Ἱεροσολύμων

Εἰς τὴν «Ἐστίαν» τῆς 19 Ἰανουαρίου 1901.

Ἐν Ἀρθρόν τοῦ Νουρῶ. Φαινόμενα καὶ
πράγματα. Τὸ τηλεσκόπιον τῶν δοῦλων.

Ἡ ἐκλογὴ ἐνδὲς ἀρχιεπισκόπου ἐκ τῆς ἡμετέρας Ἑλλάδος,

ὡς Μητροπολίτου Πάφου, ἀπείδει διὰ μυριοστὴν φοράν πῶς εἰ
ἔξω Ἑλλήνας βλέπον καλλίτερα τὰ πρόσωπα καὶ τὰ πράγματα.
Ἀπείδει πῶς γενοῦντο νὰ διαλέγον καὶ πῶς ὁ φακὸς τοῦ
τηλεσκοπίου των δὲν ἔλγῃ ἀπὸ Ρωμαιοῦ κατόστημα γὰρ νὰ
τοὺς δείχνῃ τὰ ἀντικείμενα ἀνέμοια.

Ὅ,τι εἶδαν οἱ Κύπριοι, δὲν θὰ τὸ εἶδαν ποτὲ οἱ Ρωμαιοί.
Νὰ εἶσθε βέβαια. Δὲν θὰ εἶδαν ποτὲ οἱ Ρωμαιοί, πῶς ὑπάρχει
μπροστὰ στὰ μάτια τους, ὅσος ἄνθρωπος ποῦ ξεχωρίζει ὀλίγον,
ποῦ ξεφεύγει ἀπὸ τὴν ρουτίαν. Δὲν θὰ εἶδαν ποτὲ πῶς ὁ ἄν-
θρωπος αὐτὸς καὶ θύει νὰ γῆ, καὶ καὶ θύει νὰ κἀνῃ.

Θὰ τὸν ἀνέγκαν τὸν ἄνθρωπον αὐτὸν ν' ἀερολογῇ αἰσινίαι,
ν' ἀγωνίζεσθαι εὐχὰς μίση, καὶ δὲν δὲν τὸν θάπταν ὑπὸ τὴν
Ασκαθιτὴν τῆς λήθης καὶ τῆς ἀδικίας, θὰ ἤρκαζοντο μόνον
νὰ τὸν θαυμάζουν πλατωνικῶς.

Ἄν ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς τοὺς ἐξηγεῖτο μίαν θέαν γὰρ νὰ
μποροῦν νὰ ἰργασθῇ κάποιον εὐρύτερον, θὰ τοῦ εἶπαν :

— Καλὸς εἶσαι, χριστιανὲ μου, μὰ ὁ ἄλλος εἶναι καλλίτερος
γιατὶ ἔχει καὶ τὰ μάτια !

Καὶ ὁ θαυμασμὸς θὰ μετατρέπεται ἀμέσως εἰς ἀπογοήτευσιν :

— Ὁχ, ἀδελφέ, καὶ αὐτὸς ! Μὰς ἔβλεπε τόσον καιρὸ τὸν
καλὸν, γὰρ νὰ μὰς ζητήσῃ σήμερον τὸ ποσοφί !...

Οἱ Κύπριοι ὅμως δὲν ἐπαρτήσαν ἴσως, ὥστε διδοὶ δὲν ἀνέ-
πνευσαν ἀκόμη τὴν ζωογόνον αἴραν τῆς Συνταγματικῆς ἐλευθε-
ρίας. Οἱ Κύπριοι εἶδαν ἑαυτοὺς ποῦ τοὺς ἐχρημάζοντο καὶ τὸ ἀρ-
παῖξαν.

Καὶ δὲν εἶναι ἡ πρώτη φορὰ ποῦ γίνεται αὐτό, εἴτε ἀπὸ
Κυπρίων, εἴτε ἀπὸ ἄλλων; ὑποθεθῶμεν μὲν κατὰ τοὺς τύπους,
ἐλευθέρους ὅμως κατ' οὐσίαν—ἀπὸ ἐλευθέρων εἶναι ἡ συνειδησίς
των—Ἑλλήνας.

Ἡ ἐκλογὴ τοῦ νέου Μητροπολίτου τῆς Πάφου δὲν
τιμᾷ μόνον τὴν λατὴν διαπραγματικὴν τῶν Κυπρίων. Μὰς πα-
ρέχει ἀκόμη τὴν παραγορίαν, μίαν ἀρκετὰ ἀνακουφιστικὴν παρα-
γορίαν, διὰ πλὴν τὸν ραγιδεὺς τοῦ κομφραρισμοῦ, τὸν εἰσπνεύον-

των μὲ ἑλλους τοὺς πόρους τοῦ σώματος των τῆς ἐλευθερίας καὶ τοῦ ρουσαφιτικοῦ τ' ἀγέρι, ὑπάρχουν καὶ μερικοὶ Ἑλληνας, τοῦ νοσήθους καὶ παραπάνω ἀπὸ ἡμᾶς.

Καὶ ἀπὸ τοὺς τελευταίους αὐτοὺς Ἑλληνας εἴην εἴνα ἀντροπή νὰ ζητοῦμεν κάποτε νὰ μᾶς δαναΐζουν τὸ τηλεσκόπιόν των, πῶςλάχιστον δοῦναι πρόκειται νὰ κρῖνομεν καὶνὰ πρόσωπον».

Ὁ Δουληγέτης καὶ ὁ νόμος περὶ ἐνοριῶν.

Ὁ ἀρχιμανδρίτης Δουληγέτης ἔλαβεν ἀπεργὸν μέρος καὶ εἰς τὴν φήμισιν τοῦ νόμου περὶ ἐνοριῶν, ἀννηγγεῖλας ἐκθέτως παρὰ τῷ διευθύνοντι τὴν ἐπαρχίαν. Παραθέτομεν ἑνταῦθα τὴν ἐξῆς ἐπιστολὴν τοῦ κ. Ζαχαριά.

Ἀθήνησι 29/12 1909.

Πανοσιώτατον Ἀρχιμανδρίτην κ. Πανόρειον Δουληγέτην.

Πανοσιώτατε,

Ἐλπίζω, ὅτι τὸ νομοσχέδιον περὶ ἐνοριῶν, καὶ ὥς ἐψηφίσθη, ἐπιτυχῶς θὰ ἐπιδράσῃ ἐπὶ τῆς Ἐκκλησίας. Χαίρω δὲ διὰ τὴν ψήφισιν τοῦ νομοσχεδίου τοῦτου, καθόσον ἐθεώρησα πάντοτε τὴν βελτίωσιν τῶν τῆς Ἐκκλησίας, ὥς τὴν βάσιν πύσεως κοινωνικῆς καὶ πολιτικῆς προόδου.

Μετὰ τιμῆς

N. Ζαχαριάς

Ἐν Ἀρθρον εἰς τὸ «Σκρίπ» τῆς 7ης Αὐγούστου
1903 ἐπὶ τοῦ κ. Ζαχαρ. Παπαντωνίου.

ΚΑΛΟΓΗΡΙΚΑΙ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ

1. Μετὰ τὸν Δουληγέτην, τὸν θανάσιμον ἐχθρὸν τοῦ Μητροπά-
ντος, διάδοχον, τὸν τὸν ἡγουμένον Πεντέλης, μὲ συνῆκεν περίεργος

ἀνδρῶντος. Μὰ τὸ σπᾶξιμον τριῶν ἀνθρώπων ἀπὸ τὸν εἰκοσαετῆ Μαρουλῶν, τὸν εἶδα ὀφείμενον εἰς τὸ νεκροταφεῖον ἐπὶ τὴν τριῶν πινακίων καὶ ἀγορεύοντα πρὸς τὸ πλῆθος. Ἦτον ἓνας λόγος τῆμερς, μυκάου, εὐθείας, διὰ τὴν ὁποῖον ἔγραψε τότε πρῶτος καὶ σάλατος εἰς τὰς ἐφημερίδας. Αὐτὸς ὁ λόγος ὁ θαυμάσιος, ὁ ὁποῖος ἦτο βοόρδουλας εἰς χεῖρας παπᾶ, βοόρδουλας ἀληθείας πολιτικῆς καὶ κοινωνικῆς, τὸς τοῦς, μετ' ἐχρησίμευσε διὰ τὸ γνωρίζω, ὅταν τὸν δόξαται εἰς τὸν ὁρόν, διὰ ἀκείνους λέγεται Δουληγίτης.

Ἦτο λοιπὸν δεκάμερος ἀπόγραμμα καὶ κρῖο, διὰν τρεῖς στρατιῶται νοσοκόμοι κατέβατον τὴν ὁδὸν Ἀδριανῶν. Ὁ ἓνας ἦτο ὁ ὑποφαινόμενος, νοσοδόλλετος τότε εἰς τὴν μακαρίαν τῇ λήξει διλογίαν τὴν νοσοκόμον. Οἱ ἄλλοι δύο ἱατροί, ὑπηρετοῦντες εἰς τὸν αὐτὸν λόγον ὡς στρατιῶται.

Ἐγυρίζον χερσίν· εἰς τὴν μανθίαν, χορτοσμένοι ἀπὸ τὴν καθαρεύουσαν τῆς θαλάρας τοῦ λογιῶ, ἀπὸ τὴν μέγαν τοῦ ἀπογευματινοῦ συστοίον καὶ ἀπὸ τὴν κευραμένη, πρὸς τὸ σφιχτόν, πύστηρόν, τραχὺ ποίημα τοῦ Στρατιωτικοῦ Ἀρτοποιίου, τοῦ ὁποῖου τὴν ἡδονὴν ἔν λησμονεῖ ὁ ἑλῶν, ὅτε ἔστιν ἐξέρχεται τῆς ὀνομαστικῆς. Ἐπειδὴ ὁ μανθῶας μετ' ἐκείνων ἀνελήφους καὶ τὸ πηλῆκον μετ' ἔρχεται μέχρι αὐτῶν, εἰρεὰ εὐθυμοὶ καὶ οἱ τρεῖς καθὼς ἀπεγαλνᾶν πρὸς τὴν πόλιν. Ἀντὶ τοῦ βλῦδατος :

ὁ μὲ κλαῖς καυμένη μέννα
μετ' ὁ μὲ γράφειν τακτικῶ

ἐτραγουδεύομεν διὰ τοῦχων, πηλῆκον καὶ ἀρδύων, τὸ ἄσμα τῆς ἀφροντισίας. Ἦμποροῦσαμεν νὰ σκουντήσαμεν χαρὶς παρντόν, νὰ πατήσαμεν λακκὸν ἰθὺλομεν, νὰ ἀνάψωμεν καὶ παρκάδον εἰς τὰ στήθη ὑπεραιτίας. Ὅλα γάρ μοι ἦσαν κεραμιδαρεῖο. Ἀλλ' ἡ εὐθυμία εἶχε τότεν πολὺ καταλάβει τὸν ἕνα ἀπὸ τοὺς ἱατροὺς συστρατιώτας μου, ὅτε ἀλησμονήθη πρὸ ἑνὸς παπᾶ διερχομέ-

vous. Καὶ ἐνθ' ἐπευθύνει ὁ παπᾶς, αὐτὸς ἱεστέριαι ἀπεδυστάτην φράσιν.

Ἦτο δ' πανσευότατος Δουλεγγέρης, διερχόμενος ἀπὸ τὴν ὁδὸν Ἀδριατικοῦ. Δυστυχῶς ἔιν ἔκκαμα τὸν βαρήκαον. Ἐπαύθη, πρὸ τοῦ ἀπεδύσαντος στρατιώτου καὶ τοῦ εἰπε.

— Σὺ στενοχωρεῖς ὁ παπᾶς ;

— Ὅχι, αἰδουμένηται.

— Δὲν ἐντρέπεται ! Ἔλα θὼ, πῶς λέγεται ;

Ὁ στρατιώτης ἔλαβε στάση προσοχῆς, ὡς ἐνόησεν ἀξιοσημειώτου.

— Πῶς λέγεται !

— Λέγεται ... λέγεται ... Κωνσταντῖνος Γεωργίου.

— Πολλὸ καλὸν. Ἐλάτε θὼ σὺς αἱ ἀλλοι ! Νὰ εἰσθε μάρτυρες ὅτι ἡαῖθηκα πρὸς τὸ ἑρατικὸν σχῆμα. Ἀδριανὸν θὰ εἶθω εἰς τὸν στρατόνα.

Καὶ ἔφυγε. Ἀλλὰ μὲντοι ἔκαμιν ἄλλα βήματα, ἑγύρισε.

— Ἔλα θὼ ! Πῶς λέγεται ;

— Σὺς εἶπα αἰδουμένηται, Κωνσταντῖνος Γεωργίου...

— Αὐτὸ εἶνα ἑσῷκα. Νὰ πῆς τὸ ἀληθινὸ !

Ὁ στρατιώτης τῷαυτο ἠπρόμαζεν ὅστε τοῦ εἰπε τὸ ἀληθινὸν τοῦ ὀνομα. Ὁ ἀρχιμανδρίτης ἔφυγεν ἡσυχῶς, ἀπὸ τοῦ εἰπε

— Πολλὸ καλὸν.

Εἰς τὸν ὁδόν ὁ φίλος ἔπαυσε νὰ εἶνα εὐθεμὸς καὶ ἤρχιστε νὰ συλλογίζεταί βαθέως.

— Τί κουταμάρα ἦταν αὐτὴ νὰ πῆς τὸ ὄνομά σου ; Εἶπε κάποιος ἀπὸ τοῦς συγχαντωμένους διακόντας.

— Ἀγαστέ τα, ἐπαύθηκα μπόστικος.

— Δὲν ἔχεις κανένα βουλευτὴ νὰ μιλήσῃς ;

Ὁ στρατιώτης, ἱατρός μὲν καὶ μορτωμένος, Ἑλλήν ὄμοις, εἰσῆκε τὴν ὁδὸν λαμπρὴν καὶ εἶπεν :

— Ἔχω τρεῖς βουλευτὰς.

Τὸν συνεβουλεύσαμιν τότε νὰ ἀρήσῃ τοῦς βουλευτὰς εἰς τὴν ἡσυχίαν των, νὰ κόμῃ εἰ τὸ ἀπλοῦστερον ἔλαον. Νὰ εἰσῇ τὸ

σπίτι τοῦ πανουσιωτάτου, νά τοῦ φιλήσῃ τήν δεξιάν καί νά τοῦ ζητήσῃ συγγνώμην.

Ἡ λύσις αὐτῆ τοῦ ἐφάνη ἀναξιοπρεπής. Τό ἄλλο ποῦ ἔκαμε δέν τοῦ ἐφάνη ἀναξιοπρεπές. Μετὰ πολλήν ἔραν ἀπαράσιτος νά ἀφήσῃ τὰ πράγματα ὅπως ἔχουν, καί ἤρχισε νά σχηματίζῃ τήν πεποθεῖσαν ὅτι ὁ παπᾶς θά τόν λογομνήσῃ. Αὐτήν τήν πεποθεῖσαν τήν εἶχε μέχρι τῆς νυκτός, ὅταν αἰφνης ἐκτόπησε σιωπητήριον καί ἐπέσπευσε εἰς τόν ὕπνιον.

Τό πρωί, εἰς τὸ φῶς τῆς ἡμέρας, ἐξόπνησε χαρωπός.

— Δὲ βαρύνει, εἶπε. Ὁρίστω, ποῦνι τοῦ ; Δέν ἤρθε.

Εἰς τὰς 10 ἐγερθεῖσαν ἀπὸ τὰ γυμνάσια, ἀνὰ τετράδας. Ὁ φίλος ἦτο εἰς τὴν Βασιλὴν μου τετράδα. Ἐστράφη καί τόν εἶδε ὄχρυν. Καί εἶχε δικαίον νά κεντρίσῃ, θεῶν εἰς τὴν πόλιν τοῦ στρατιώτου, ἕνα ῥάτο παράσιτον, μαῦρον γέρος, ἐκλειπόμενον εἰς τὸν ἀνέμιν. Ἦτο ἑαυτὸς ὁ Δουληγιάρης, περιμένων τὴν ἐπιστροφὴν τὸν λόχων ἀπὸ τὰ γυμνάσια. Ἐκάθηται εἰς τὴν πόρτα, εἶδε τοὺς ἀδελφάς ἕνα-ἕνα μὲ μᾶτι τρομαρόν, καί ἀνεγνώρισε τὸν φίλον ...

Ὁ φίλος ἔραγε 15 ἡμερὸν φυλάσσων.

— Στυγοχωρᾶσαι ; Τοῦ εἶπε, κυτράζων ἀπὸ τὰ σίδερα τοῦ παραθύρου τὸν δυστυχῆ γυατρόν, ἀπλῶς καί ἰλιμνόν μέσα εἰς τὸ ἡμέρας.

— Εἰμαι δυστυχής. Ἀλλὰ τί ἀνθρώπος, ἀδελφέ ! Τὸ εἶπε καί τῆκεται.

— Λοιπὸν αὐτὸ τὸ δεύτερον τὸ εἶπε καλῶς. Ἀνθρώποι μὲ τὴν σκληρὰν ἰδέαν τοῦ καθήκοντος, μὲ τόσον πάθος γιὰ τὸ ἀξιώμα των καί μὲ ἀβλαβήτικο κεφάλι, ὅτε εἶναι πολλοί. Νά εἶσαι εὐχαριστημένος. Ἐραγε μὲν φυλακῇ, ἀλλὰ εἶδες καί ἕνα παπᾶ ποῦ σπανίως τὸν βλέπεις ...

Ὁ φίλος κατέβησε σιωπηλῶς καί μετ' ἐζήτησε σιγήρα, ὅτε νά κατέβουν τὰ φαρμάκια.

Ἡ « Ἀκρόπολις » πρὸ τοῦ Δουληγέρη.

Εἰς τὸ πῶλλον τῆς 16 Ἀπριλίου 1912 ἡ ὁμηγερές « Ἀκρόπολις » ἔγραψε τὰ ἑξῆς πρὸς τοῦ Δουληγέρη.

ΠΑΝΑΡΕΤΟΣ ΔΟΥΛΗΓΕΡΗΣ

Γνωστὸς καὶ εἰς τοὺς ἀναγενόμενους τῆς « Ἀκροπόλεως », ἀπὸ τῶν σταλῶν τῆς ὁποίας ἐδημοσίευσαι ἄλλοτε Κυριακάτικα κηρύγματα. Κατὰ τὴν πύλαρον τοῦ 1897 συνάδουσαι ἰκανοῖς τὴν εἰσβολὴν τοῦ στρατοῦ μας εἰς Ἡπειρον κατὰ τὴν ἐπὶ ἀνάδοξον εἰς Ἄρταν, ἐνθ' ὃ ἀρχιεπίσκοπος εἰσέβη, ὁ Δουληγέρης ὤντων πανικὸν ἀνέβη εἰς ὕψιλον μῆρος τῆς πλατείας καὶ μὲν διὰ τοῦ θαυμάσιον λόγον συνετέλεσε νὰ ἐκπευθῇ ἡ παιδαγωγία καὶ ἡ εὐταλμία· εὖλογον ἔκπευε ἑξαφικνὰ καὶ εἰς μίαν στιγμὴν ἐνταλίσαντο ἄλλην ἐπιτυχίαν, ἡ ὁποία τότε ἔκαμε νὰ ἀντηχήσῃ τὸ ἔσχατ' αὐτοῦ εἰς εἰς τῆς Ἀθήνας. Ὑμνήσας εἰς τὸ Νεκροταφεῖον πρὸς ἀπειρον πλῆθος, ὅπου ὁ Μαργαρίτης ἔφαζε τρεῖς ἀνθρώπους, ἡγεῖται καταπληκτικῶς ἀντόπῳ, μὲ τὴν ὁποίαν ἐπὶ ἡμέρας ἀπεσχολήθησαν αἱ ἐφημέριαι.

Χαρακτηριστικὸς ἄλλοις τοῦ Δουληγέρη ἐδημοσίευσεν εἰς τὴν « Ἀκρόπολιν » ὁ Μωραΐτιδης· εἰς τὴν τῇ « Σελί » θαυμασίαν ἡθογραφίαν ὁ Ζαχαρίας Παπαγιάννης. Παρὰ τὴν τὴν περισσοτέραν Ἑλλάδα κατίστη παρὸν ἡμεῖς μὲ τὸν ἰσχυρὸν καὶ φιλογόῳ λόγον του. Καὶ μερὴ καὶ παράστημα καὶ ψυχὴ καὶ χαιρονομία καὶ πρωτοτυπία καὶ πρακτικότης καὶ σθένος φωνῆς καὶ ἰδέας τὸν ἐπέβαλλαν πανταῶς, ὅπου ἐπεφάνη. Ὑπῆρξεν ὁ καταλύσας τὸν αὐτοκράτορα τῆς Πεντάλης, ἐνθα ὁ Σελ. Μητροπολίτης τὸν ἐγκατέστησεν ὡς τὸν μόνον ἐυνέμενον νὰ καταλύσῃ τὸν ἀκατάλυτον πρῶτον Ἡγεμόντα. Εἰς τὸν ναὸν τῆς Μητροπόλεως ὡς κηρυξ ἡμεῖς εἰς αἴθουσαν Κυριακὴν πλῆθος εὐλαβεστάτων ἀκριατῶν περισσώτερον ἀναβλήθη ἀπὸ τοῦ ἀμδωνος τῆς ἁγίας Εἰσόδου. Ἐκτερχαν νὰ τὸν ἀκούσων εἰς πυκνῶτατον συνωστισμόν, ἔμποροι, βορφήχωνοι, ἐμπειροπαλλήλοισι, ἱατροί, δικη-

γέροι, καθηγχοταί, αξιωματικοί, στρατηγοί. Ἡ ἀρμητικὴ φυγὴ τοῦ, ἡ ἡρωικὴ, καὶ ὀλίγον ἀπαναστατικὴ, ἡλόλαζεν εἰς τὰ κινήματα τῆς 15 Αὐγούστου καὶ τῆς 14 Σεπτεμβρίου καὶ ἐνθουσιαστικὸς καὶ ἀκόθεκτος ἐκέρχθη τὸν θρασυκαυτοκρατορικόν, θρησκευτικοπολιτικὸν ἀγῶνα τῆς ἀνορθώσεως ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἀρβυτος, συμβουλευτῶν, προτρέπων, ἐξορκίζων καὶ διεγείρων πρὸς τὰς νέας δόξας τῆς νέας ζωῆς.

Ἄν δὲν ἀπαυτώμεθα, τὸ γεγονός τοῦτο ἀσχημαίσει τότε ἡ «Ἐστία»· ἀλλὰ τὸ ἐκράτησαν εἰς τὴν φυγὴν των καὶ αἱ πυκναὶ πάντοτε τάξεις τῶν προστραχόντων ἀκροατῶν των. Μὲ τὴν φυσιογνωμίαν τοῦ αὐτῆν ὁ Δουμάγιέρης θὲν εἶνε παράδοξον, ὅτι ἀπεκάλεισε παρεξηγήσεις, εὐταρασκείας, ἀνταρθείας καὶ μίσχ, ἐκδηλωθέντα εἰς συστηματικὴν ἀποκλεισμὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν πληρουμένων ἐκάστοτε δημοκρατικῶν θρόνων. Ἀλλὰ θὰ ἀπεθαρρύνετο πιθανῶς, θὰ ἡθύρει, θὰ ἀπεσύρετο, θὰ συνεκιδόζετο, θὰ ἐλιποτάκτει. Ἀρκεῖ ὅμως νὰ τὴν ἔβῃ κανεὶς μὲ τοὺς ἀστραπηβόλους ἀσφαλμούς τοῦ καὶ μὲ τὴν ἀρτίον ἐμφανιστὴν τοῦ διὰ νὰ ἐννοήσῃ, ὅτι αὐτὸς ἀνῆκε εἰς ἐκείνους, οἱ ὅποιοι, εἰμυροῦν νὰ πῶσιν ἀλλ' ὅχι καὶ νὰ φύγουν εὐθὺς νὰ κίψουν. Ἔνε ἡ ἐνσάρκωσις τοῦ ἀντικειμένου μαχητοῦ.

Ἡ Συνεδρικὴ πρῶσις τῶν εἰθεσ, καὶ τώρα τρίτην. Πρῶσις νὰ ἐμολογηθῇ ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ κενωνία θὰ ἐφῆμιζε διαφορετικὰ. Ἐὰν ἀναδειχθῇ ἐπίσκοπος, νὰ εἰσθε βέβαιον, ὅτι ἐὰν τὸ ἔχει τίποτε εἰς ἕνα πώλεμον νὰ γένῃ εἶδος ἱερατικοῦ ἀρχιερεῶ καὶ ἐρμύση ἐμπρὸς μὲ τὸν Σταυρὸν ἐν μέσῳ καὶ ἐπὶ κεφαλῇ ἐκείνων, οἱ ὅποιοι θὰ ὀρεοῦν μὲ τὰ ἔβῃ.

